Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 2/1297 | Łódź, Poniedziałek 2 Stycznia 19 8 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ט טבת תרפ"ח | Nr. 2 1297

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71=24.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

ניי-יאהר-אויפנאהמע ביים מלוכה-פרעזידענט

די גליק-וואונשען פון דער יודישער דעלעגאציע.

וו א ר ש א, 1. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט האט דער מלוכה-פרעזידענט אויפגענומען אין שלאס צוליב ניי-יאהר א רייהע פארשטעהער פון דיפלאמאטישען קארפוס, גייסטליכע, פון אוניווערסיטעט א. א. וו.

11 א זייגער אינדערפריה האט זיך אינ'ם ריטער-זאל פון שלאס צוזאמענגעקליבען דער גאנצער דיפלאמאטישער קארפוס מיט'ן פראנצויזישען געזאנדטען ה' לאראש בראש.

דער מלוכה - פרעזידענט איז געווען אין דער בעגלייטונג פון זיין סוויטע, מארשאל פילסודסקי, מיטגלידער פון דער רעגירונג.

אין נאמען פון דיפלאמאטישען קארפוס האט דעם מלוכה-פרעזידענט בעגריסט דער פראנצויזישער געזאנדטער ה' לאראש, וועלכער האט אין אנהויב פון זיין רעדע אויסגעדריקט דעם צער צוליב'ן טויט פון דעם מלוכה-פרעזידענטס זוהן. ער האט דערמאנט וועגען דער פינאנציעל-עקאנאמישער פערבעסערונג, וואס איז איינגעטראטען אין פוילען, אנגעוויזען אויף דער שלום-פאליטיק, צו וועלכער פוילען שטרעבט, און האט געווינשען מזל-ברכה פאר דער פוילישער מלוכה און איהרע פערטרעטער.

איהם האט געענטפערט מיט א רעדע דער מלוכה-פרעזידענט, וועלכער האט בעדאנקט די פארשטעהער פון דיפלאמאטישען קארפוס פאר די ארויסגעזאגטע וואונשען, און אנגעוויזען אין זיין ענטפער-רעדע אויף דעם אויפריכטיגען שטרעבען פון פוילען צו שלום. דער מלוכה-פרעזידענט האט זיך, אגב, אפגעשטעלט אויף די בעציהונגען מיט ליטע, און אנגעוויזען דערויף, אז פוילען מיט ליטע זיינען אייגענטליך, ברידער, וואס זיינען פערבונדען מיט א סך היסטארישע פעדים, און אויסגעדריקט דעם גלויבען, אז די ערשטע שריט צו שלום, וואס זיינען געמאכט געווארען אין גענף וועלען ברענגען צו אן ענדגילטיגען פרידען צווישען די צוויי שכנישע מלוכות.

דער מלוכה-פרעזידענט האט אויך אויפגענומען אין שלאס א דעלעגאציע פון דער יודישער קהלה און ראבינאט, וועלכע האט איהם איבערגעגעבען אין נאמען פון דער יודישער בעפעלקערונג די ברכות און גליקוואונשען לכבוד ניי-יאהר.

ביי דער דאזיגער אויפנאהמע זיינען אנוועזענד געווען: מארשאל פילסודסקי, וויצע-פרעמיער בארטעל און פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש.

די יודישע דעלעגאציע איז בעשטאנען פון פרנס פון דער יודישער קהלה געוו. דעפוטאט פארבשטיין, און די דאזארעס פעלדשטיין און ראזענבוים. מצד דעם ראבינאט זיינען געווען די רבנים מיכעלסאן און גוטשעק.

דער מלוכה-פרעזידענט האט אויפגענומען די דאזיגע דעלעגאציע מיט דער גרעסטער פריינדליכקייט.

פעטער ישמעאל שלאגט זיך

ביים פעסטשטעלען די גרעניצען פון זיינע פעלדער.

י ר ו ש ל י ם, 1. (יט"א טעלעגראפיש) אין דארף קוואוויע אויפ'ן שאסע יפו-ירושלים איז געקומען צו שארפע מחלוקות און געשלעגען צווישען די אראבער ביים פעסטשטעלען די גרעניצען פון זייערע פעלדער. די פאליציאנטען, וואס האבען בעגלייט די לאנד-אויסמעסטער זיינען ערנסט פערוואונדעט געווארען.

מ'האט ארויסגערופען רייטער-פאליציי פון ירושלים, וועלכע האט צוריקגעשטעלט די ארדנונג. עטליכע צעהנדליג אראבער זיינען ארעסטירט געווארען.

א באנדיטען-אנפאל אין זאמבקאוויץ.

וו א ר ש א, 1 (טעלעפאניש) אויף דער סטאציע זאמבקאוויץ האבען זיך דריי פערמאסקירטע און בעוואפענטע באנדיטען אריינגעקראגען אין דער קאסע-אפטיילונג פון דער באהן. די באנדיטען האבען טעראריזירט דעם קאסירער, און זיך בעמיהט ארויסצוקריגען די האנד-קאסע, אין וועלכער עס איז געווען אנגעגרייט 70 טויזענד זלאטעס אויף דער אויסצאהלונג.

אויסנוצענדיג א געוויסען מאמענט, האט דער קאסיר געמאכט א טומעל.

די באנדיטען האבען דערהערט, אז עס קומט אן הילף און זיי זיינען אין שרעק ענטלאפען, איבערלאזענדיג אויפ'ן ארט די קאסע מיט'ן געלד.

העכער טויזענד קאמוניסטען דערווייטערט פון דער פארטיי.

מ א ס ק ו ו ע 1 (סט. טעל.) דאס אויסשליסען די אפאזיציאנערן דויערט אן אויפהער אין אלע צענטערן, וואו די אפאזיציע האט געוויסע השפעות.

אין די לעצטע 4 חדשים זיינען אויסגעשלאסען געווארען 1,120 אפאזיציאנערן, און אין צוזאמענהאנג מיט די דימיסיעס פון קאמיענעוו'ן און פרעאברעזשענסקי'ן ווערען פארויסגעזעהען מאסען-אויסשליסונגען פון אפאזיציאנערן אין די אויסלענדישע סאוויעטישע פארשטעהערשאפטען.

א גרויסע שרפה פון שיפען.

ב ע ר ל י ן, 1. (ספ. טעל.) אין האמבורג? באקען איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. עס זיינען פערברענט געווארען 3 דאמף-שיפען און עטליכע זיינען צעשעדיגט געווארען.

———

500 יודישע ארבייטסלאזע

וועלען ארבייטען ביי די וואלד-פלאנצונגען אין א"י.

י ר ו ש ל י ם, 1. (יט"א טעלעגראפיש) דער אויבער-קאמיסאר, לארד פלומער האט פעראָרדענט, אז צו די ארבייטען ביי די וואלד-פלאנצונגען, וועלכע די רעגירונג פיהרט איצט אדורך, זאלען צוגענומען ווערען 500 יודישע ארבייטסלאזע.

הינדענבורג'ס א ניי-יאהר-בעפעהל.

ב ע ר ל י ן, 1. (ספ. טעל.) צוליב ניי-יאהר האט דער פרעזידענט הינדענבורג ארויסגעגעבען א בעפעהל צום דייטשען מיליטער, אין וועלכען די ארמעע און דער פלאט ווערט אויפגעפאדערט צו דערפילען די פליכטען, וואס ווארטען אויף דער דייטשער בעוואפענטער קראפט אין נייעם יאהר. (?)

וועגען א גרויסער קאאליציע אין דייטשלאנד.

ב ע ר ל י ן. 1 (ספ. טעל.) דער ארגאן פון צענטער, „גערמאניא" לייקענט קאטעגאריש אפ דעם פאנטאסטישען קלאנג מכח דעם אראפווארפען פון קאנצלער מארקס'ס קאבינעט, און די ידיעה וועגען די אונטערהאנדלונגען פון צענטער-דעפוטאט גיעראַרד מכח'ן שאפען א גרויסע קאאליציע.

געשטארבען א בעקאנטער יודישער עסקן אין מזרח-פרייסען.

ק ע נ י ג ס ב ו ר ג, (יט"א) די טעג איז דא געשטארבען אין עלטער פון 85 יאהר דער קאמערציען-ראט געארג מארקס, וועלכער איז געווען איינער פון די בעקאנטעסטע פערזענליכקייטען פון מזרח - פרייסישען יודענטום. דער פערשטארבענער האט זיינערצייט געגרינדעט די קאנסערוואטיווע געמיינדע אין קעניגסבערג, וועלכע איז איצט פעראייניגט אין דער אזוי-גערופענער „איינהייטס-געמיינדע".

———

ראבינער געשטארבען בעת דער ערפילונג פון זיין דינסט.

ב ע ר ל י ן, (יט"א) פון אולם (וווירטעמבערג) טיילט מען מיט, אז דער אנגעזעהענער ראבינער פון דער ארטיגער יודישער געמיינדע ד"ר פערדינאנד שטראסבורגער איז פלוצלינג געשטארבען פון א הארצשלאג נאכ'ן אבריכטען א תפילה פאר דער יוגענד. דער פערשטארבענער איז געווען זעהר געשעצט דורך דער יודישער בעפעלקערונג און געשעמט אלס גלענצענדער רעדנער און פרעדיגער.

———

די „דילא" איז אויפגעבראכט

ל ע מ ב ע ר ג, 1 (טעלעפאניש) די אוקראינער „דילא" דריקט אויס איהר אויפרעגונג צוליב די בעשלוסען, וועלכע זיינען אנגענומען געווארען אויף דעם צוזאמענפאהר פון די גאליצישע רבנים, און וואס זיינען געווענדט געגען דעם מינדערהייטס-בלאק.

———

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון „ישיבת אהבת תורה" (וואלבארסקא 20) מאכט דערמיט בעקאנט, אז דער סכסוך מיט

ה' יודל לובאצינסקי

איז געווארען א ו י ס ג ע ג ל י כ ע ן אויף א פרידליכען אופן פאר ביידע צדדים. די בעליידיגונג פון זיינערצייט ווערט דערמיט צ ו ר י ק ג ע צ ו י ג ע ן.

מיט אכטונג

די פערוואלטונג פון „ישיבת אהבת תורה"

לאדז, וואלבארסקא 20.

992

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדל. פומענער-שוועכע נעמט אן פון 5–9 אווענד.

AKUSZERKA

G. SALIMONOWA

Szkolna 12

נעהמט אן געבורטען.

גרויסער חנוך הספר תורה-פייערונג

פון דער חברה „נושאי-המטה" === אין לאדז ===

פרייהייטס-פלאץ 3.

היינט, מאנטאג, ב' פ' ויחי (דעם 2 יאנואר 1928) 6 אין אווענד וועט אין גרויסען ענגלישען זאל אליא 1 מאי 2 פארקומען א גראנדיעזע

חינוך הספר תורה פייערונג

אויפ'ן נאמען פון גרינדער הרב הגאון אליהו חיים מייזעל זצ"ל.

מיט דער בעטייליגונג פון בעוואוסטע חזנים און א גוט איינשטודירט כאר פון 40 פערזאן, מיט טויבע'ס ארקעסטער. רעדעס וועלען האלטען בעוואוסטע פערזענליכקייטען פון פוילען.

די פערוואלטונג פון חברה „נושאי-המטה",

לאדז, פרייהייטס-פלאץ 3.

816

בעמ.: פרויען ווערען געבעטען צו קומען זונטאג, ד. 1 יאנואר ד. י. פון 3 נאכמ. נייהען אין פעראיינס-לאקאל און מאנטאג פון 3 ביז 6 אווענד אין ענגלישען זאל.

שפאַלטונג אין דער לייבאָר=פאַרטיי.

לאָנדאָן, 1 (ספ. טעל.) סנאָודענס אַרויסטרעטען פון דער אונאָפּהענגיגער לייבאָר-פּאַרטיי ווערט בעטראַכט, ווי אַ סימן דערפון, אַז דער פירוד צווישען דעם רעכטען און לינקען פליגעל אין דער דאָזיגער פּאַרטיי איז צייטיג געוואָרען צו דער שפּאַלטונג.

די דאָזיגע שפּאַלטונג, רעכענט מען אָבער וועט פּאָרקומען נישט פריהער פאַר די אַלגעמיינע וואַהלען.

געשטאָרבען אַ בעקאַנטער יודישער דאָקטאָר פון פּויזען.

בערלין (י.ט.א.) דאָ איז פּלוצלינג געשטאָרבען אויף דער גאַס פון אַ האַרץ-שלאַג דער סאַניטעטס-ראַט ד"ר אַלבּרעכט ראָזענשטיין, געוועזענער אַסיסטענט פון וועלט-בעריהמטען פּראָפעסאָר דזשעמס איזראַעל. דער פערשטאָרבענער איז אַ לאַנגע צייט געוועזען טעטיג אַלס לייטער פון דער כירורגישער אָפּטיילונג פון יודישען שפּיטאַל אין פּויזען, ער האָט פערעפענטליכט אַ רייהע ווערטפולע וויסענשאַפטליכע אַרבייטען און איז געווען זעהר געשעצט אין אַלע קרייזען פון דער בעפעלקערונג אין פּויזנער קאַנט. נאָך דער מלחמה האָט דר. ראָזענשטיין אָפּטירט פאַר דייטשלאַנד און אָפּגעפאָהרען קיין בערלין, וואו ער האָט פערבראַכט די לעצטע פאָר יאָהר פון זיין לעבען.

די יעווסעקציעס אין אמעריקא.

ניו-יאָרק (י.ט.א.) דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען די קאָנפערענץ פון דער יודישער סעקציע פון דער וואָרקערס (קאָמוניסטישע) פּאַרטיי.

די יודישע סעקציע צעהלט 15.00 רעגיסטרירטע מיטגלידער, וואָס געפינען זיך אין די מאַסען אָרגאַניזאַציעס, אַ חוץ די יודישע מיטגלידער, וואָס געפינען זיך אין די יוניאָנס און קאָאָפּעראַטיוועז. די יעווסעקציע גיט אַרויס אַן אייגענעם אָרגאַן, די טעגליכע צייטונג „פרייהייט".

פערוועהרט אַ סטודענטען-באַל אין קישענעוו.

בוקאַרעשט (י.ט.א.) די קישענעווער מאַכט האָט פערווערט דעם סטודענטען-באַל, וואָס איז געווען בעשטימט אויפ'ן 8-טען יאַנואַר. אַ דעלעגאַציע פון די סטודענטען האָט זיך פאָרגעשטעלט דעם מיניסטער אונגוועניץ, וועלכער האָט זיך געפונען אין קישענעוו. דער מיניסטער האָט זיך אָפּגעזאָגט אַריינצומישען. די סטודענטען האָבען נאָכדעם צונויפגערופען אַ פערזאַמלונג און אָנגענומען אַ פּראָטעסט-רעזאָלוציע.

אַ ראָמאַן פון יודישען לעבען אין ארץ-ישראל.

ירושלים (י.ט.א.) די „תרבות"-געזעלשאַפט האָט אַרויסגעגעבען אַ העבּרעאישען ראָמאַן פון א. וויסאָצקי א. נ. „דער גרינער פלאַם", וואָס גיט אַ מייסטערפולע בעשרייבונג פון לעבען פון די חלוצים, בעזונדערס פון זייערע אַרבייטער-קאָלעקטיוועז. אין דעם דאָזיגען ראָמאַן זענען פאָרגעשטעלט מיט אַ גרויסען קינסטלערישען טאַלענט דער אידעאַליזם פון די חלוצים, זייער אָפּפערוויליגקייט, ברידערליכע געגענזייטיגע בעציהונגען, גרויסע אינטעליגענץ און ליבע צו אַרבייט, אַנטיפּאַטיע פאַר'ן שטאָטישען לעבען, צונעבונדענקייט צו לאַנדווירטשאַפט און פרייען לעבען. דאָס בוך איז אַ פּאָעמע פון לעבען פון די חלוצים.

דער ערפאָלג פון ברוך אגדתי אין דאַנציג.

דאַנציג (י.ט.א.) אויף זיין צוריקרייזע פון פּוילען, איז אין היגען שיצענהויז אַרויסגעטרעטען דער שעפער פון פּאַלעסטינער טענץ ברוך אגדתי. די היגע דייטשע פּרעסע האָט זיך זעהר וואַרים אָפּגערופען וועגען דעם קינסטלער

ערמאָרדעט א שומר אין א"י.

ירושלים, 1. (יט"א טעלעגראַפיש) אין דער אָרטאָדאָקסישער קאָלאָניע „מחנה ישראל" איז געפינען געוואָרען אַן'ערמאָרדעטער אַראַבישער שומר פון דער קאָלאָניע. די מערדער זענען נישט ענדעקט געוואָרען.

דער משפּט איבער אַרבייטער אין א"י.

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראַפיש). אין יפו איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון די אַרבייטער, וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען, בעת די אומרוהען אין פּתח-תקוה. 1 אַרבייטער איז פער'משפּט געוואָרען אויף 1 חודש תּפיסה, 1 — איז בעפרייט געוואָרען. די אַלע איבריגע האָבען בעקומען צו 16 טעג אַרעסט. צווישען די אַרעסטירטע איז אויך געווען דער פאָרזיצער פון ועד העובדים אין פּתח תקוה.

אַנשטאַט סיביר—ארץ-ישראל

ירושלים, 1. (יט"א טעלעגראַפיש) דער בריטישער קאָלאָניאַל-אַמט האָט טעלעגראַפיש פעראָרדענט אַריינצולאָזען קיין א"י די 4 ציוניסטען פון רוסלאַנד, וועלכע האָבען אַנשטאָט פערשיקט צו ווערען קיין סיביר, אויסגעוואַנדערט קיין א"י. די א"י-רעגירונג האָט זי נישט געוואָלט אַריינלאָזען און פעראָרדענט זיי צוריקצושיקען קיין סאָוויעט-רוסלאַנד. ערשט נאָך אַן'אינטערווענץ אין לאָנדאָן, איז דערהאַלטען געוואָרען די ערלויבניש אַריינצולאָזען זיי אין לאַנד.

אָט דאָס הייסט אַ יודיש האַרץ!

100,000 דאָלאַר פאַר דער קאַטעדרע פון יודיש אין העברעאישען אוניווערסיטעט.

ניו-יאָרק. 1 (יט"א טעלעגראַפיש) דער רעדאַקטאָר פון ניו-יאָרקער „טאָג", דוד שאַפּיראָ האָט ערקלערט, אַז ער שטעלט צו פערזענליך צו דער דיספּאָזיציע פון קוראַטאָריום פון דעם העברעאישען אוניווערזיטעט די 100,000 דאָלאַר, וואָס זענען נויטיג אויף צו עפענען די קאַטעדרע פון דער יודישער שפּראַך. פריהער האָט ער געשטעלט צו דיספּאָזיציע פון קוראַטאָריום 50 טויזענט דאָלאַר, און די רעשט האָט געזאָלט געשאַפען ווערען דורך אַן'עפענטליכער זאַמלונג.

פּראָטעסט פון דער גענפער סטודענטענשאַפט

געגען די רומענישע סטודענטען=פּאָגראָמען.

גענף. (יט"א). „דער אַלגעמיינער פערבאַנד פון די סטודענטען פון גענפער אוניווערזיטעט" האָט בעשלאָסען צו פּראָטעסטירען געגען די מעשים תּעתּועים פון דער רומענישער סטודענטענשאַפט און האָט אָנגענומען בנוגע דעם פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„דער אַלגעמיינער פערבאַנד פון די סטודענטען פון גענפער אוניווערזיטעט" האָט גענומען צו קענטניש די טרויעריגע געשעהענישען, וועלכע זענען פאָרגעקומען אין רומעניען, וואו די רומענישע סטודענטען האָבען מיסהאַנדעלט די אונגאַרישע און יודישע מינדערהייטען.

דער אַלגעמיינער פערבאַנד פון גענפער אוניווערזיטעט האַלט, אַז די דאָזיגע אַקטען, וועלכע זענען בעגאַנגען געוואָרען דורך אינטעלעקטועלע, בעדייטען:

1) אַ בעליידיגונג פאַר דעם גוטען נאָמען פון סטודענטען און

2) אַן'ערנסטען אָנגריף אויפ'ן גייסט פון שלום, וועלכער דאַרף בעהערשען אַלע פעלקער און אַלע אינטעלעקטועלע קרייזען.

דער אַלגעמיינער פערבאַנד טאַדעלט דערפאַר עפענטליך די אויפפיהרונג פון די רומענישע סטודענטען און בעט די „אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפעדעראַציע פון די סטודענטען" איבערצוגעבען דעם טאַדעל דער לאַנד-פעדעראַציע פון די רומענישע סטודענטען.

בערוהיגונג אין פּתח-תקוה.

אַנ'ערקלערונג פון דער רעגירונג, — די פּלאַנטאַציע=בעזיצער בעשעפטיגען יודישע אַרבייטסלאָזע.

ירושלים. (י.ט.א.) די ארץ-ישראל רעגירונג האָט פערעפענטליכט אַנ'אָפיציעלען קאָמוניקאַט וועגען דעם צוזאַמענשטויס צווישען דער פּאָליציי און יודישע אַרבייטסלאָזע אין דער קאָלאָניע פּתח-תקוה. אין דעם קאָמוניקאַט ווערט געזאָגט, אַז די יודישע אַרבייטסלאָזע האָבען נישט דערלאָזט צו די פּאָמעראַנצען-פּלאַנטאַציעס די אַראַבישע אַרבייטער, וועלכע האָבען געזאָלט פערענדיגען די ערנטע, לויט'ן אויפטראַג פון די אַראַבישע הענדלער, וועלכע האָבען אָפּגעקויפט די ערנטע. דער דיסטריקט-קאָמיסאַר, וועלכער איז פערזענליך געקומען קיין פּתח-תקוה, ווערט ווייטער געזאָגט אין קאָמוניקאַט, האָט אויפגעפאָדערט די יודישע אַרבייטסלאָזע צו פערלאָזען די פּלאַנטאַציעס, וועלכע זיי האָבען אונגעזעצליך פערנומען. ערשט ווען די אַרבייטסלאָזע האָבען נישט געפאָלגט דער דאָזיגער אויפפאָדערונג האָט די פּאָליציי זיי פונאַנדערגעטריבען.

די אינטערווענץ פון ועד-לאומי ביי פּלאַנטאַציע-בעזיצער אין פּתח-תקוה האָט געהאַט דעם רעזולטאַט, וואָס די יודישע פּלאַנטאַציע-בעזיצער האָבען זיך פערפליכטעט צו בעשעפטיגען ווי ווייט מעגליך אַ גרויסע צאָהל יודישע אַרבייטסלאָזע.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַדניא 57 (צעגעלניאַנאַ 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נצחטם פון פאָן 1—2 און פון 4—8 אָוענד. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

ווענערישע און האָר-הויט-קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (חשר אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוענד. דאַמען פון 4—5 נאָכמ.

ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

„זאַל פילהאַרמאָניע" היינט מאָנטאַג, ד. 2 יאַנואַר 1928, 8.30 אָוו. ווערט געגעבען לטובת

אַ וואוילטעטיגען צוועק!

נאַרוטאָוויטשאַ 20.

די בעקאַנטע אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט 20 נומערן געזאַנג

די פּאַרעסטינער ליבע

צו דער אָפּערעטע איז אונז געלונגען ספּעציעל אויפצוהאַלטען די גאַנצע יודישע טרופּע מיט די בעקאַנטע און בעליבטע אַמעריקאַנער אַרטיסטען

אַנבאַ און היימאַן יאַקובאָוויטש בראש.

צום שלוס: אַ גרויסער דיווערטיסמענט ס'וועלען געזינגען ווערען אַלע שלאַגערס פון די בעסטע אָפּערעטען, אויסגעפ. דורך דער גאַנצער טרופּע.

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען צו בעקומען היינט אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

צו דער חתונה פון אונזער קוזינע

דינה שיעוויטש

מיט ה' מנחם האַנדעלסמאַן

גראַטולירען און ווינשען אַלדאָס-גוטס

פאַמיליע שמייער.

דאַנקזאַגונג.

דער סעקציע בעקער=מייסטער ביים צענטר. האַנדווערקער-פערבאַנד (זאַוואַדזקאַ 5) ווי אויך דעם

ח' ראַטמאַן אדוו. ווייצמאַן

פאַר זיין ווירקזאַמע אינטערווענץ, אַ דאַנק וועלכער מיין פערזיגעלטע בעקעריי איז געעפענט געוואָרען, דריק איך אויס מיין האַרציגסטען דאַנק.

מיט חבר'ישען גרוס

ברוך דימאַנט.

254

Biuro Próśb

przy ul. PAŃSKIEJ 1

ש. האַכבערג טעל. 36-77

קויפט אויס פּאַטענטען אויפ'ן יאָהר 1928. 843

צאָהן=אַרצט LEKARZ-DENTYSTA

M. KARABANOW

נאַכאַדניא 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09

היילט, פּלאָמבירט צייהנע, נעמט אויס אָהן שמערצען, קינסטליכע ציין אָהנע גומען און רעפּאַראַטורען. ...

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוענד 195

לעטשניצע פרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר רען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8

telefon 19-90.

נעמט אָן פון 4—7 אין אָוענד

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכקייט, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט. עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אין אָוענד.

לעטשניצע פרייזען.

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA

St. GELBERG

זאַכאַדניא 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציין און מונד-קראַנקהייטען, ציהט ציין אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג. ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12 און פון 3—7 אין אָוענד. צו בילליגע פרייזען. 1921

— אַנ'אייביג היסטאָריש אָנדענקען!!! —

דאָס בילד פון דעם גרויסען מאַלער

פּיליכאָווסקי

וואָס שטעלט פאָר די ערעפנונג פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים און וואָס האָט געמאַכט דעם גרעסטען רושם איז אייראָפּאַ, איז צו בעקומען אין בילדער-געשעפט ביי

צווייליך, נאַרוטאָוויטשאַ 11 טעלעפאָן 35-53.

„נייער פאלקסבלאט“

דער סך הכל פון פערגאנגענעם יאָהר

פון אַ געשפרעך מיט ג.

דעפוטאַט י. גרינבוים.

דאָס פערגאנגענע יאָהר איז בכלל פאַר אַלע געווען אַ יאָהר פון ענטוי־שונגען. די פרינציפיעלע פראַגען, וועל־כע מ'האָט געדאַרפט לעזען, זענען גע־בליבען אונבעריהרט. די וועהניג וויכ־טיגע, וועלכע מ'האָט יאָ געריהרט פון אָרט, זענען ערלעדיגט געוואָרען נאָר אויף דער העלפט.

מ'האָט זיך אָריענטירט אויף דעם אַזוי־גערופענעם „מענש פון דער גאַס“, וועמען ס'געהט קודם כל אין דער אוי־סערליכער אָרדנונג און רוה, און וועל־כער האָט נישט קיין גרעסערע אַספי־ראַציעס.

די מענשען, וועלכע האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר פעהיג צו מאַכען אַנ'איבערקעהרעניש, האָבען מורא צו גרייכען טיפער אין לעבען און האָבען געטוהן נאָר איינס. האָבען פערשטאַרקט זייער מאַכט, בעמיהענדיג זיך צו גע־ווינען די סימפּאַטיע ביי די פערשידענ־סטע ספערען מיט גאַנץ געגענזייטיגע אינטערעסען. מ'האָט דאָס געטוהן אויף פערשידענע אופנים און אַלע האָט מען געהאַלטען, אַזוי צו זאָגען, קורץ.

ס'איז אַוועק אַ שטיקעל צייט און ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די גע־וועזענע פיינד זענען געוואָרען פריינט, אָבער די געוועזענע פריינד — חברים און אָנהענגער האָבען זיך אָנגעהויבען אָפּצורוקען אָן אַ זייט.

דער מענש פון דער גאַס הויבט אָן אונרוהיג צו ווערען, ער ווייסט נאָך נישט וואָס ס'פעהלט איהם, אָבער ער פיהלט, אַז נישט אַלץ איז אין אָרדנונג. די סיבה דערפון איז קלאָר, די צילען, אין נאָמען פון וועלכע, לויט דער מיי־נונג פון מענש פון דער גאַס, ס'איז געמאַכט געוואָרען די איבערקעהרעניש זענען געבליבען נאָר חלומות.

אין די אַלגעמיינע בעדינגונגען האָט מען נישט געטראַכט וועגען נאָכקומען די יודישע פאָדערונגען, אויך דאָ האָט מען געזעהען די זעלבע אָריענטאַציע אויף דעם יוד פון דער גאַס. די מענ־שען, וואָס שטעהען ביי דער מאַכט מיינען, אַז מ'קאָן איהם געווינען פאַר אַ זעהר ביליגען פרייז. ס'איז גענוג נישט צו דערלאָזען איהם אָפּשניידען די באָרד, נישט צו בעפאַלען אין גאַס און צו מאַכען דעם אָנשטעל פון גלייכ־בערעכטיגונג, בעזונדערס אין די רעפּ־רעזענטאַציע־בעציהונגען (דאָס שיקען רעגירונגס־דעלעגאַטען אויף יודישע צו־זאַמענפאָהרען).

אָבער ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען נאָכקומען אונזערע פאָדערונגען, ריכטעט זיך די רעגירונג מיט'ן פּרינציפּ „נישט צו פאָרסירען די יודען־פראַגע“.

ווען די יודען ווייזען אַרויס זייער אונצופרידענקייט, דעמאָלט וואונדערען זיך אַלע, אפילו די, וואָס רעגירען און זיי שרייען: „די יודען זענען אויך נישט צופרידען?“ זעהט אויס, אַז די רעגי־רונג האַלט, אַז די קליינע ענדערונגען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען בנוגע די יודען, זענען שוין זעהר פיל. די יודען זענען אָבער זעהר נישט דאַנק־באַר און פערלאַנגען עפּעס לוקסוס־זאַכען.

אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען דעם רעכטליכען צושטאַנד, זענען ביז איצט נאָך נישט אָפּגעשאַפט־געוואָרען די יורי־דישע בעגרענצונגען בנוגע יודען פון די צאַרישע צייטען. און דאָס האָט מען דאָך געקענט אַזוי לייכט טון אָהן שום פאַרבעריימונגען. עלץ איז שוין אפילו

געוואָרען צוגעגרייט אַרויסצוגעבען דעם דעקרעט וועגען אָפּשאַפען די דערמאָנ־טע בעגרענצונגען אָבער ביז איצט פעהלט נאָך „דער בעפעהל“ דעם דעק־רעט צו פערעפענטליכען. דערפאַר האָ־בען די אייפריגע בעאַמטע איינגעפיהרט דעם פערבאָט איבערצוגעהען פון קריס־טליכע רעליגיעס אויף יודאַיזם, פעררוי־פענדיג זיך אויף אַ צאַרישען „אוקאַז“, וואָס איז נאַטירליך אין געגענזאַץ צו דער קאָנסטיטוציע.

אין קולטורעלער הינזיכט האָט מען געגעבען עפענטליכע רעכט די ערשטע 3 קלאַסען פון די העברעאישע גימנאַזי־יעס, בעת די בעציהונג צום מיטעל־שול־וועזען פון אַנדערע מינדערהייטען איז געווען אַ גאַנץ אַנדערע. דער אויס־רייד איז, אַז מ'קאָן נישט צוזאַמענשטע־לען קיין עקזאַמען־קאָמיסיע, וועלכע זאָלען פעסטשטעלען די העברעאישע שפּראַך.

די פראַגע פון סובסידירען דאָס העב־רעאישע און יודישע שול־וועזען איז געבליבען אויף אַ טויטען פונקט. די יודען מוזען ווייטער אַליין אויסהאַלטען זייערע שולען און פאַר דעם געלד, וואָס זיי צאָהלען איין אין די פינאַנץ־קאַסעס, ווערען אויסגעהאַלטען שולען, וואו מ'לאָזט קיין יודישע קינדער אינגאַנצען נישט אַריין, אָדער זיי ווערען דאָרט דע־נאַציאָנאַליזירט.

טראָץ דעם צירקולאַר, וועלכער האָט געדאַרפט אַ סוף מאַכען צום „נומערוס־קלאַוזוס“, האָט מען דאָך היינטיגעס יאָהר איהם אָנגעווענדעט אין די הויך־שולען.

אויך אין עקאָנאָמישער הינזיכט האָט זיך ביי יודען גאָרנישט פערבעסערט. די פעראָרימונג פון די יודישע מאַסען, די אַרבייטסלאָזיגקייט וואַקסט. עס האָט נאָר געגאָסען דער גרויס־האַנדעל.

קיין יודען ווערען נישט אָנגענומען אין קיין שום אַמטען און אויך נישט צו עפענטליכע אַרבייטען, די שטייער־לאַסטען בלייבען דיזעלבע. דער פּראָ־צעס פון אַרויסשטויסען יודען איז נישט אָפּגעשטעלט געוואָרען, נישט קוקענדיג אויף דער פייערליכער הבטחה פון וו. פּרעמיער באַרטעל, אַז די רעגירונג וועט בעקעמפען דעם עקאָנאָמישען אַנטיסעמיטיזם.

דעמזעלבען גורל האָט אויך געהאַט די פראַגע וועגען צוואַנגס־זונטאָג־רוה. פאַר דאָס זענען געמאַכט געוואָרען שריט אין דער פערקעהרטער ריכטונג. דאָס צעכען־געזעץ בעוואַלה'ט דעם יו־דישען בעל־מלאכה.

צו דעם דאַרף מען נאָך צוגעבען, אַז די רעגירונג היט ווי אַנ'אויג אין קאָפּ דעם רעליגיעזען כאַראַקטער פון די יודישע קהלות און ס'זענען אונטער־געשטיצט געוואָרען די סאַמע פאַנאַטי־שע און אָפּגעשטאַנענע טיילען אין יודישען פאָלק, האָפענדיג אויף זיי בעת די וואַהלען.

דאָס איז דאָס בילד פון דער לאַגע פון די יודען בעת דער מאַי־רעגירונג, וועלכע ווערט גערעכענט אַלס די בעס־טע רעגירונג פאַר יודען. די לעצטע וואָכען האָבען נאָך דערגענצט דאָס בילד. ס'האָט זיך אָנגעהויבען די וואַהל־קאַמפּאַניע און באַלד האָט מען געזעהען די בעציהונג צו יודען, מ'האָט זיי געהאַלטען פאַר שטים־בהמות, וועל־כע דאַרפען שטימען, אַזוי ווי מ'הייסט זיי אונטער דער דראָהונג פון דער בייטש.

נ. פ.

ווען איז ענגלאַנד איז קאַלט.

(קאָרעספּאָנדענץ פון לאָנדאָן).

דער ענגלענדער עפענט אין דערפריה זיצענדיג פאַר'ן פלאַקערנדיגען קאַמין, זיין צייטונג און ווערט געוואויר וועגען שניי־זאַווערוכעס אין בודאַפּעשט, וועגען אומגעקומענע פון קעלט אין פּאַריז, וועגען קעלטען אין בערלין, וואָס אַזעל־כע זענען נישט געווען פון יאָהר 1799, און אפילו וועגען שנייען אויף דער רי־וויערע און אין מאַראָקאָ. דער ענגלענ־דער וואָלט די אַלע ידיעות גאַנץ לייכט איבערגעטראָגען, ווען ס'וואָלטען נישט געקומען קיין „ביישפּיללאָזע“ קעלט אויך אין לאָנדאָן.

אַכט גראַד צעלזיוס! פון ענגלישען שטאַנדפונקט איז דאָס סיביר, שפּיצ־בערגען, נאָרד־פּאָל! ערגעץ וואו — ער־קלערען די מעטעאָראָלאָגען — צווישען איסלאַנדיע און צפון־נאָרוועגיע האָט זיך פאַראיבערגעטראָגען אַ קאַלטע כוואַליע, וועלכע איז דערגאַנגען אַזש קיין ענג־לאַנד, אָבער, צום בעדויערען, ווערט קיינעם נישט וואַרימער דערפון, וואָס ער ווייסט, וואו ס'איז ענטשטאַנען די קאַלטע כוואַליע. ווען מ'לייענט איצט די ענגלישע צייטונגען, בעקומט מען דעם איינדרוק, אַז עס רוקט זיך ווידער אָן דער אייז־פעריאָד, אַזעלכע שטאַר־קע עפּיטעטען בענוצען די ענגלישע זשורנאַליסטען, ווען זיי שרייבען וועגען די קעלטען אין ענגלאַנד. פאַר די איינ־וואוינער פון קאָנטינענט איז הינטער דעמאָלט, ווען עס ווערען פערפרוירען די „גיכע טייכען“ און „די ענשען קריכען אַריין אין די פוטערס“, די טיי־כען אין ענגלאַנד ווערען קיינמאָל נישט געפרוירען. אמת, אין די אַלטע ביכער ווערט דערצעהלט, אַז אין יאָהר 1683 איז די טעמזע פערפרוירען געוואָרען, אַזוי אַז אויפ'ן אייז האָט מען איינגע־אָרדענט אַ יאַריד, דערביי האָט מען, לויט'ן אַלטען מנהג, געקוילעט אַ גרוי־סען אָקס, אָבער דאָס איז געווען שוין זעהר לאַנג.

נאָר אויב די טעמזע פליסט ווייטער, נישט אָנערקענענדיג די קעלטען, האָבען זיך אין אייז איינגעהילט אַלע איבריגע וואַסערן אין לאָנדאָן. די אייז־דעק האָט אין לאָנדאָן דערגרייכט די אונגעוועהנ־ליכע דיק פון עטליכע צענטימעטער.

די הייזער אין ענגלאַנד זענען לחלוטין נישט צוגעפּאַסט צום אָנגריף פון ווינ־טער באַלד ווי ס'האָבען זיך אָנגעהוי־בען פערהעלטניסמעסיג שוואַכע פרעסט. האָבען זיך בעוויזען בעריכטען וועגען אונצעהליגע אומגליקען: וועגען וואַסער־לייטונגס־רערען, וואָס זענען צוליב די קעלטען געפּלאַצט. דאָסזעלבע די גאַז־רעהרען: ס'איז אַ שרעק אָנצוצינדען דעם גאַז, ווייל ס'קאָן פאָרקומען אַנ'אויפרייס. די מענשען אין לאָנדאָן זענען מעהר צוגעוואוינט צו קעלט, ווי די רעהרען פון וואַסערלייטונג.

אין די הייזער ווערען די שלאָפצי־מערן קיינמאָל נישט געהייצט, נאָכ־מעהר: די פענסטער זענען אָפען אַ גאַנצע נאַכט און ביי יעדען וועטער. און ביי די ענגלענדער אַרבייט זיך אויס אַ געוואוינהייט, אַז שפּעטער, געפינענ־דיג זיך אויפ'ן קאָנטינענט, קאָנען זיי נישט שלאָפען אין געהייצטע צימערן, ביי פערמאַכטע פענסטער. איבריגענס, מ'קאָן צו אַלעמען געוואוינט ווערען. עס דערמאָהנען זיך מיר די אַזוי־גערו־פענע „פּאָוואַרניעס“ — הילצערנע הייז־לעך פאַר צופעליגע און זעלטענע דורכ־רייזענדע אין ווייטען צפון־מזרח פון סיביר. אינדערפריה איז אין אַזאַ „פּאָ־וואַרניע“ אַנ'ערך 30 גראַד קעלט, ווייל אין סופיט געפינט זיך אַ גרויסע קוואַד־ראַט־עפענונג. די פוטערנע קאָלדרע איז בעדעקט מיט שניי, אָבער דאָך שלאָפט מען געשמאַק, ווען מ'האָט אויף די פּלייצעס ס. ה. 23 יאָהר.

נישט קוקענדיג אויף די קעלט, זע־נען אין לאָנדאָן פאַראַן אַזעלכע אַמאַ־טאָרען, וואָס קומען טעגליך אינדערפריה אין הייד־פּאַרק, האַקען דורך דאָס אייז אין „סערפּאַנטיין“ (אַזוי הייסט דער גרויסער סטאַוו אין בעריהמטען הייד־פּאַרק) און — באָדען זיך. ווען איך ליי־ען וועגען ענגלענדער, וואָס באָדען זיך אַ גאַנץ יאָהר, פרעג איך זיך, פאַר־וואָס האָט זיך אַזוי געוואונדערט דער ענגלענדער פלעטשער, וועלכער האָט בעזוכט מאָסקווע אין יאָהר 1588 און האָט אָנגעשריבען אַנ'אינטערעסאַנט בוך וועגען רוסלאַנד. אין אָט דעם בוך האָט פלעטשער צ. אַ. געשריבען: „דער רו־סישער מענש, וועלכער איז געוואוינט צו ביידע עקסטרעמען — צו היץ און קעלט — קאָן זיי אַריבערטראָגען אַ סך לייכטער, ווי די אויסלענדער. איהר וועט נישט זעלטען זעהן, ווי זיי לויפען אַרויס כדי צו שטאַרקען דעם קערפּער, פון באָד, איינגעזייפטע און אויסגעפּאַרעטע, וואַרפען זיך נאַקעטערהייט אין טייך, אָדער בעגיסען זיך מיט קאַלט וואַסער, אפילו אין דער שטאַרקסטער קעלט“. ס'איז גאָרנישט פערשטענדליך, פאַרוואָס עס האָט זיך אַזוי געוואונדערט דער ענגלענדער אין מאָסקווע, ווען די ענג־לענדער קאָנען דאָסזעלבע בילד זעהן יעדען טאָג אין לאָנדאָן, אויפ'ן ברעג פון „סערפּאַנטיין“.

די קעלט זענען אויפ'ן קאָנטינענט עפּעס שטענדיגעס, בעת אין לאָנדאָן זע־נען זיי אַ צופעליגע זאַך. אינדערפריה איז אַ מורא'דיגער פראָסט (אַזוי שרייבען די בלעטער)... פון אַנ'8—9 גראַד, און אין אָוונט גיט אַ בלאָז פון איטאַליענישען אָקעאַן אַ וואַרימער, פוילער ווינד און עס געהט אַ רעגען.

אין אָט די קאַלטע טעג איז גוט איין זאַך. די לאָנדאָנער איינוואוינער קאָנען אָבסערווירען אַ זעלטענע ערשיינונג: אַ ריינעם הימעל און ביינאַכט—גלאַנצענ־דיגע שטערענס. מיר, נאַטי ליך ווייסען אויך וועגען די מזלות אויפ'ן הימעל. אָבער ווען מיר ווילען זיי זעהן, מוזען מיר פאָהרען אויפ'ן קאָנטינענט, איצט ווען עס הערשען פרעסט אין ענגלאַנד, האָבען מיר די מעגליכקייט צו זעהן די מזלות מיט די אייגענע אויגען, פון דער ענגלישער ערד.

ד—א.

דאָס פּראָבלעם פון חתונה־האָבען

ביי די יודישע עמיגראַנטען אין בעלגיען.

(אַ בריף פון בריסעל).

צו די טאָג־טעגליכע זאָרגען, וואָס אַ יודישער פאַמיליען־פאָטער האָט אויסצו־שטעהן אין בעלגיען צוליב דער ביטע־רער פּרנסה, איז איצט צוגעקומען אַ פרישע דאגה וועגען חתונה צו מאַכען קינדער. דער דאָזיגער הייסער בעגעהר פון אַלע יודישע עלטערען אויסצוגעבען אין פריידען זייערע קינדער און האָבען נחת פון זיי פערשאַפט פיל קאָפּ פער־דרעהענישען די יודישע טאַטע־מאַמעס. אפילו דער בעלגישער יוד גופא איז אויך נישט גלייכגילטיג אין דעם היגע זיכט, וואָרום ווי אַסימילירט ער זאָל נישט זיין וואָלט ער אויך געוואָלט, אַז זיינע קינדער זאָלען נישט הייראַטען מיט קריסטען.

בעזונדערס האָט זיך די הייראַטס־פראַגע פערשאַרפט פאַר די לעצטע פאָר יאָהרען, ווען צווישען די יודישע אימי־גראַנטען איז אויסגעוואַקסען אַ נייער דור פון כלה־מיידלעך און חתנים און עס איז געקומען שוין די העכסטע צייט קלעה־רען פאַר זיי וועגען אַ „תכלית“.

מיט בחורים איז דאָ נאָך אַ האַלבע צרה, וואָרום זיי זענען אַ גאַנץ גאַנגבאַ־רע סחורה און ווערען אויסגעכאַפּט. אויב אין בעלגיען גופא איז נישטאָ קיין פּאַסענדער שידוך, קומט די ישועה פון די אַרומיגע לענדער, ווי פון ענגלאַנד, פראַנקרייך אָדער דייטשלאַנד, וואו עס איז אויך אַ גרויסע נאָכפראַגע אויף דעם דאָזיגען „אַרטיקעל“. פיל יודישע פאַמיל־יעס האָבען זיך אין בעלגיען געשטעלט אויף די פיס אַ דאַנק דעם, וואָס זייערע זיהן זענען אַריינגעפאַלען אין אַ „שמאַלץ־גרוב“ ביי אויסלענדישע מחותנים. אין אַלגעמיין ווערט אַ בחור בכלל נישט פער־זעסען און קריגט שוין פריהער אָדער שפּעטער זיין בעשערטע.

אין ערגסטען פאַל האָט דער יודישער יונגערמאַן חתונה מיט אַ בעלגיש מיי־דעל, וועלכע איז זיך זאָגאַר מגייר צוליב איהר יודישען חתן, פון אַ נעכטיגער קריסטען ווערט זי פערוואַנדעלט אין אַ כשר'ע יודישקע, וואָס פערשטעקט אין אַרבעל מיט איהר פרומקייט און גאָטס־פאָרכטיגקייט פיל יודישע טעכטער אין בעלגיען.

אַזעלכע חתונות זענען דאָ נישט קיין נאָוויזנע און מיט דער פערגרעסערונג פון דער יודישער אימיגראַציע איז דאָס גע־וואָרען אַ אָפטע ערשיינונג, צו וועלכער די עלטערען פון ביידע צדדים געוואוי־נען זיך ביסלעכווייז צו און פערהאַלטען זיך גאַנץ פריינדליך איינע צו די אַנדערע.

עס איז נישטאָ אָבער וואָס צו מקנא זיין די עלטערען, וועמען גאָט האָט גע־בענשט מיט טעכטער. אויב אין די אַל־טע היימען איז אויך נישט לייכט ביי היינטיגע צייטען אויסצוגעבען טעכטער, איז דאָס אין בעלגיען נאָך אַ שווערערע אויפגאַבע און אַרויס'פטר'ן אַ כלה־מויד פון דער היים קומט־אָן ווי קריעת ים־סוף.

דאָס איז אָבער נישט דערפאַר, וואָס אין בעלגיען איז אַ מאַנגעל אין יודישע חתנים. פערקעהרט, דער גרעסטער טייל פון די אימיגראַנטען בעשטעהט פון יונג־וואַרג. אָבער די יונגע־לייט זענען נישט קיין מאַטעריאַל אויף צו הייראַטען.

אין דער צייט ווען די יודישע כלות וואוינען שוין אין בעלגיען מכמה יאָה־רען, דורכגעמאַכט אַ בעלגישע שולע און האָבען בעוויזען דורכצונעהמען זיך מיט דעם היגען לעבענס־שטייגער און מיט די בעלגישע מנהגים, איז דער צוגע־רייזטער יונגערמאַן נאָך אַ „גריגער“ און איז נישט צוגעפאַסט צו דער האַלב־בעלגעזירטער יודישער מיידעל, וואָס צייכענט זיך מיט גאָרנישט אויס פון איהרע בעלגישע חבר'טעס, סיידען מיט איהר יודישען חן און רייץ.

דער יודישער יונגערמאַן האָט אַלזאָ קיין געמיינשאַפטליכעס מיט דעם מיידעל, זיי פערשטעהען זיך נישט איינע די אַנדערע און עס ליגט צווישען זיי אַ גרויסער תהום.

אַ חוץ דעם איז נישטאָ אין אַלגעמיין אין בעלגיען געזעלשאַפטען און קרייז־לעך, וואו די יודישע יונגוואַרג זאָל קענען פערקעהרען און זיך נעהנטער בעקענען. דעריבער געהט דאָ יעדערער בעזונדער אין זיין וועג.

דער יודישער בחור אין בעלגיען ווילכט פון יודישען מיידעל צוליב אַנ'־אַנדערע אורזאַך. עס הערשט דאָ אַ מיי־נונג, אַז יודישע פרויען פאָדערען צופיל און ווילען נישט מיטאַרבייטען מיט

(ווייטער זעה 7־טע זייט).

לאדז
2 יאנואר 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
2 יאנואר· 1928

2 מאנטאג ט טבת תרפ"ח	יאנואר זון-אויפגאנג 7.45 זון-אונטערגאנג 3.32 לענג פון טאג 10.11

ניי-יאהר-וואונשען אין מאגיסטראט.

נעכטען 12 א זייגער בייטאג האבען אין זאל פון שטאדט-ראט אנגענומען, אין נאמען פון דער שטאדט, ניי-יאהר-וואונשען, דער פרעזעס פון שטאדט-ראט אינזש. האלצגרעבער, שטאדט-פרעזידענט זשעמיענצקי, וויצע-פרעזידענטען ראפאלסקי און ד"ר וויעלונסקי און די מיטגלידער פון מאגיסטראט. עס זענען געקומען ווינשען פיל דעלעגאציעס פון פעראיינען, ארגאניזאציעס און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

אין נאמען פון דער שטעדטישער מאכט האט געדאנקט פאר די ניי-יאהר-וואונשען דער פרעזידענט זשעמיענצקי, וועלכער האט אין זיין רעדע אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט פון געמיינזאמער ארבייט צום נייעם יאהר לטובת דער געזעלשאפט.

פרץ הירשביין קומט קיין לאדז.

דינסטאג, דעם 10-טען יאנואר וועט דער בעריהמטער יודישער דראמאטורג און שרייבער, פרץ הירשביין, זיין דער גאסט, פון די יודיש-וועלטליכע שולען אין לאדז.

אין אווענד וועט ה' הירשביין האבען א פארלעזונג אין „פילהארמאניע" זאל, א. ד. ט. כינע-יאפאן אין אינדיען. דער פרעלעגענט איז בעקאנט, מיט זיינע קינסטלערישע שילדערונגען, פון זיינע רייזעס איבער די פער'כשופ'טע ווינקעלעך פון דער וועלט. זיין קומען ווערט דורך די יודישע אינטעליגענטע קרייזען דערווארט מיט אונגעדולד.

מיטטיילונג פון דער יודישער צענטראלער עמיגראציע-געזעלשאפט („יעאס").

אין צוזאמענהאנג מיט'ן פערעפענטליכטען נייעם עמיגראציע-געזעץ ווערען די שיפס-געזעלשאפטען בעגרעניצט אין זייער טעטיגקייט, זיי פערבלייבט נאר דאס רעכט צו פערקויפען שיפס-קארטען

די ערטיילונג פון אלערליי אינפארמאציעס עמיגראנטען ווערט אנפערטרויט די געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און בתוכם דער יודישער צענטראלער עמיגראציע-געזעלשאפט („יעאס").

אין הסכם דערמיט מאכען מיר אויפמערקזאם די יודישע עמיגראנטען, אז וועגען אלע אינפארמאציעס זאלען זיי זיך ווענדען אויסשליסלעך צו אונז, און זיי זאלען נישט אויסקויפען קיין שיפס-קארטען אדער געבען האנטגעלט, איידער זיי האבען ערלויבענישען פון עמיגראציע אמט אויף אויסלענדישע פעסער, ווייל די שיפס-געזעלשאפטען טארען נישט נעמען קיין האנטגעלט אדער פערקויפען שיפסקארטען עמיגראנטען, וועלכע האבען נאך נישט קיין ערלויבנישען פון עמיגראציע-אמט אויף אנ'אומזיסטען פאס.

עס איז ווינשענסווערט – כדי די עמיגראנטען זאלען קאנען בעקומען פאזיטיווע הילף, אז זיי זאלען זיך ווענדען צו „יעאס", איידער זיי ווענדען זיך אין די שיפסגעזעלשאפטען.

דער אדרעס פון דער צענטראל-ביורא איז, ווארשע, מוראנאווסקא 34;

פון דער לאדזער אפטיילונג איז, פאל לודניאווא 8.

נישט געמאלדענע קאנען זיך רעגיסטרירען

נאך דריי טעג ווערען רעגיסטרירט ארבייטסלאזע

אויף צו בעקומען מאגיסטראט-אונטערשטיצונגען, לעבענסמיטעל-פראדוקטען און קויהלען

ווי בעקאנט, ווערט איצט אדורכגעפיהרט א רעגיסטראציע פון די ארבייטסלאזע, וועלכע זאלען קענען געניסען פון די אונטערשטיצונגען אין פראדוקטען און קויהלען, וואס דער מאגיסטראט וועט פערטיילען. רעגיסטרירט ווערען אבער נאר די ארבייטער, וואס זענען פערשריבען אין מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט און האבען זיך געמאלדען צו דער קאנטראלע יעדען חודש.

פיל יודישע ארבייטסלאזע האבען די דאזיגע פליכט פון מעלדען זיך צו דער קאנטראלע יעדען חודש פערנאכלעסיגט, און האבען איצט נישט געקענט געניסען פון די אונטערשטיצונגען. איבערהויפט האבען זיך צו די אונטערשטיצונגען געמאלדען וועניג ארבייטסלאזע, אזוי אז דער מאגיסטראט האט געמוזט פערלענגערען אויף 3 טעג – היינט. מארגען און מיטוואך – די רעגיסטראציע.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם האט זיך ראטמאן האלענדערסקי געווענדעט צום לאוניק כאראש, אז מ'זאל פון די יודישע ארבייטסלאזע נישט פאדערען די אומבעדינגטע קאנטראלע אין מלוכה-אמט פאר ארבייטס-פערמיטלונג. (פ. או. פ. פ.)

לאוניק כאראש האט זיך פערשטענדיגט מיט'ן לייטער פון דער געזעלשאפטליכער אויפזיכט ביי דער וואיעוואודזטווע און די ווענדונג פאזיטיוו ערלעדיגט.

אזוי ארום וועלען אויך די דאזיגע ארבייטסלאזע, וועלכע האבען זיך נישט געמאלדען יעדען חודש אין ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט, קענען געניסען פון די מאגיסטראט - אונטערשטיצונגען. זיי דארפען זיך פעררעגיסטרירען נאך אין די פערבליבענע 3 טעג (היינט, מארגען און מיטוואך), ווייל דער רעגיסטראציע-טערמין וועט שוין נישט פערלענגערט ווערען.

די וואהלען פון אסעסארען

אין שידס-געריכט פון פערזיכערונג פון פארפאלען

(–) אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען פון אסעסארען אין דעם שידס-געריכט פאר פערזיכערונג פון פארפאלען, האבען די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס פון לאדז ארויסגעשטעלט פאלגענדע וואהל - ליסטע: ראטשינסקי יוזעף, האפמאן פיליפ, אבערפעלד ראמאן, שטיינמאן עמאנועל, סטאכלעווסקי-סאבאלעווסקי קאזימיעזש, כאנציגסקי סטעפאן, סאנגע פאוועל, מינץ אלטער, לעדער ארטור, פילצער עדואַרד און מאדריאנער לעאן.

די דאזיגע וואהל-ליסטע איז ארויסגעשטעלט דורך דעם טעקסטיל-אינדוסטרי פעראיין, פעראיין פון פארבערייען און אפרעטורען פון לאדזער קרייז און סוחרים-פעראיין (פיעטרקאווער 73). די איבריגע ארגאניזאציעס האבען נאך נישט אנגענומען קיין שטעלונג ווי זיך צו האלטען בנוגע דער ליסטע.

די נעמען פון די קאנדידאטען (אין דער רייה, ווי עס איז אויבען אנגעוויזען) דארף מען אויסשרייבען אויף דעם ווייסען צעטעל, וואס בערעכטיגט די ארבייטגעבער צו שטימען.

צעטלען מיט אויסבעסערונגען, אדער נישט אונטערגעשריבענע דורך דעם אונטערנעהמער, אדער זיין פערטרעטער פערלירען זייער ווערט.

מען קען די צעטלען שיקען אויף דער פאסט, רעקאמאנדירט ביז'ן 15 יאנואר אדרעסירט צו דער לאדזער אפטיילונג פון פערזיכערונגס אנשטאלט געגען פארפאלען (וואנגעליצקא 18).

ענגלישע פירמע פערפיהרט א פראצעס

געגען דער פערוואלטונג פון א לאדזער באנקראטירטער באנק.

אין די לאדזער פינאנציעלע קרייזען האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג דער פראצעס פון די פערוואלטונגס-מיטגלידער פון דער „לאדזער באנק קופיעצקי". אויף דער בעשולדיגונגס-באנק געפינען זיך די בעקאנטע לאדזער פינאנסיסטען זענאן קאן, מיכאל דאווידזאן און וויטענטי פאדגורסקי. זיי ווערען בעשולדיגט, אז זיי האבען זיך צוגעאייגענט ביי א לאדזער פירמע 78 וועקסלען אויף 40.478 זל. די פירמע בעהויפטעט, אז די דירעקטארען האבען איינקאסירט די וועקסלען און דאס געלד פערווענדעט פאר דער באנק. בשעתו איז געגען די זעלבע פערזאנען פערפיהרט געווארען א פראצעס, אז זיי האבען דערפיהרט צו א באנקראט פון דער באנק. די אויספארשונג האט אבער דאן פעסטגעשטעלט, אז דער באנקראט פון דער באנק איז ארויסגערופען געווארען נאך איידער די בעשולדיגטע זענען אריין אין דער פערוואלטונג. די סבה, וואס האט דערפיהרט די באנק צו א באנקראט, איז געווען דאס וואלאריזירען די אויסלענדישע חובות פון פאר'ן קריג. נאכ'ן וואלאריזירען האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די חובות איבערשטייגען פילפאך דעם אקטיוו פון באנק און דאס האנדעלס - געריכט האט דאן ערקלערט די באנק אלס באנקראט זייט יוני 1925.

אין נאמען פון דער ענגלישער פירמע טרעט ארויס אדוו. סאקלער, מצד די בעשולדיגטע–די אדוו. נאוואדווארסקי און מיעטש. עטינגער, עס ווערען אויך ארויסגערופען א רייה עדות פון דער פינאנץ- און אדוואקאטען-וועלט.

טראגעדיע פון א פערפיהרט מיידעל

אפגעשפילט זיך אין א דארף נעבען לאדז.

(–) אין דארף סיקאווע (נאוואסאלנער גמינע) האט זיך אפגעשפילט פאלגענדע טראגעדיע.

ביי דער פאמיליע ראטקע האט געדינט א יונג דינסטמיידעל, אין וועלכער עס האט זיך פערליבט דער זוהן פון די בעלי-הבית'ם.

די עלטערען זענען, פערשטעהט זיך, געווען געגען דעם שידוך, דער יונגער ראטקע האט אבער דאס מיידעל פערזיכערט, אז ער וועט די עלטערען נישט פאלגען און וועט מיט איהר חתונה האבען.

טרעפט זיך אנ'אומגליק. די עלטערען פון דעם געליבטען, און דעם מיידעל'ס ברויט-געבער זענען בעפאלען געווארען פון באנדיטען און אויף אנ'אכזריות'דיגען אופן ערמארדעט געווארען.

נאך דעם אומגליק האט דער יונגער ראטקע בעשלאסען נאכצוקומען דעם ווילען פון זיינע אומגעקומענע עלטערען און ערקלערט דער געליבטער, אז ער וועט מיט איהר נישט חתונה האבען.

דאס אומגליקליכע פערפיהרטע מיידעל האט בעשלאסען בעגעהן זעלבסטמארד.

זי האט זיך אריינגעווארפען אין טייכעל, וואס פליסט לעבען דארף סטאקי. מען האט זי ארויסגעצוינען פון וואסער א טויטע.

די גאנצע טראגעדיע האט געמאכט אנ'ערשיטערענדען איינדרוק אויף די איינוואוינער פון דער אומגעגענד.

פראצעס פון א לאדזער יוד וועגען בירגערשאפט

וויכטיגער אורטייל פון העכסטען געריכט.

א בעקאנטער לאדזער סוחר, א יוד, איז ארויסגעפאהרען אין יאהר 1913 קיין רוסלאנד און אין יאהר 1924 איז ער צוריקגעקומען קיין פוילען. דער סוחר איז געבוירען געווארען אין לאדז און איז געווען א נכתב אין בריסק. קומענדיג צוריק, האט ער זיך געווענדעט צום געהעריגען אמט מיט דער פאדערונג מען זאל אנערקענען זיין בירגערשאפט אויפ'ן סמך פון ארט. 2 פון בירגערשאפטס-געזעץ.

דער פעטענט איז געפאהרען קיין פוילען לעגאלערהייט און האט אנגעוויזען אין זיין ביטע, אז ער האט עטליכע יאהר געגעבען די פוילישע פערטרעטערשאפט, ער זאל קאנען צוריקקומען קיין פוילען.

די לאקאלע מאכט אין לאדז האט נישט אנערקענט די בירגערשאפט, מאטיווירענדיג עס דערמיט, וואס ער האט געדארפט ביז'ן 30-טען אפריל 1921 אויפ'ן סמך פון דעם ארט. 6 פון ריגער טראקטאט, אפטירען לטובת פוילען. אזוי ווי ער האט עס נישט געמאכט, האט ער דערמיט פערלוירען די פוילישע בירגערשאפט.

דער פעטענט האט אבער אנגעוויזען אין זיין רעקורס, אז דאס ווענדען זיך וועגען איינשרייבען אין רעפאטריאציע-עשאלאן איז אייגענטליך דאס זעלבע, וואס די אפציע-דעקלאראציע, ווייל אויב אימיצער וויל צוריקקומען אין זיין געבורטס-לאנד בעווייזט ער שוין דערמיט אליין, אז ער אנערקענט זיך פאר א דארטיגען בירגער.

דער ענין איז בעטראכט געווארען אין דעם העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל און דער טריבונאל האט געפסקנ'ט, אז דער פעטענט האט יא פערלוירען זיין בירגערשאפט, ווייל ער האט נישט מקיים געווען די פארשריפטען פון דעם ריגער טראקטאט, וועלכער ערגענצט אין א געוויסער מאס דאס בירגערשאפטס-געזעץ.

דער פעטענט, אויב ער וויל ווערען פוילישער בירגער, מוז זיך בעמיהען וועגען „נאדאניע אביוואטעלסטווא".

סילוועסטער איז לעבעדיג געפייערט געווארען אין לאדז.

ס'איז מעגליך, אז פון איין יאהר צום צווייטען פערגעסט זיך, ווי עס האט פאראיאהרען אויסגעזעהען, נאר דאכט זיך, אז אזא בעוועגונג אויף דער גאס, ווי עס איז געווען אין דער היי-יעהריגער סילוועסטער נאכט, האבען נאך די לאדזער נישט געזעהן.

דער עולם האט געשטראמט, ווי א כוואליע, איבער די גאסען און טראטואַרען.

נאך 12 אזייגער איז די מענשען-מאסע געווארען שיטערער אויף דער פיעטרקאווער און האט זיך אין גרעסטען טייל צושיט איבער די פערוויילונגס-לאקאלען. די טעאטערן – דאס שטעטישע און פאפולארנע – אויך די זאלען, מאלינאווא, טעאטראלקא, ליבר, סאוואי, מעטראפאל, פילהארמאניע – זענען געווען איבערפולט, און נישט איינער האט אין משך פון א פאר מינוט אויסגעבראכט אייגענע (אדער נישט אייגענע) מזומן פון א לאנגער צייט ארבייט...

ווי געהעריג האט געפייערט דעם סילוועסטער-יום-טוב די פרויען-ארגאניזאציע „יאף" אין זאל פון „הזמיר". די פייערונג איז אויסגעפאלען זעהר אימפאזאנט. דער עולם האט זיך געוויילט ביז אינדערפריה.

היימיש און פרייליך איז געווען אין קאמי-פעראיין (קאשט. 21).

עלעגאנט איז געווען אין „סטארט" פיעטר. 73.

ארום 4, 5 א זייגער פארטאג האבען די גאסען אויסגעזעהען גלייך ווי עס וואלט געווען 4, 5 א זייגער פארנאכט – דער ערשטער פריהמארגען פונ'ם נייעם יאהר.

פון די אפטייקען.

(§) היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ז. אנטאניעוויטש (פאביאניצער שאסע 50), ק. כאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 164), סאקאלעוויטש (פשעיאזד 19), ר. רעבעלינסקי (אנדזשעיא 20), קאספארקעוויטש (זגערזשער 54), טראסקאווסקי (בזשעזשינער 56).

אין באד געשטארבען.

(–) אין זיין אייגענער וואוינונג אויף פעטריקאווער 132 איז פלוצים געשטארבען ביים באדען זיך, דער 46-יעהריגער מאריאן סאקאלאווסקי, א לעהרער פון א פאלקס-שולע.

פערוואונדעט ביי א געשלעג.

(–) אויף קאנסטאנטינער 97 איז בעת א געשלעג שווער פערוואונדעט געווארען דער 27-יעהריגער פראנצישעק קוביאק. פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

סקאנדאלען אין דער קהלה.

איזן-איז מען פונאנדערגעלאזט. נאר מ'לאזט זיך נאך אלץ אויפ'ן גליטש...

די נעכטיגע זיצונג פון קהלה-ראט האט צוגעצויגען כמעט אלע מיטגלידער פון ראט, אבער

די מיטגלידער פון דער אגודה

זענען אין זיצונגס-זאל נישט אריינגעקומען און האבען זיך בעראטען און אונטערהאנדעלט, זיי האבען געוואלט אויספעל'ן, אז די זיצונג זאל ערלעדיגען נאר די פאזיציעס וועגען בעשטימען אונטערשטיצונגען פאר דאכלאזע און אויף קויהלען און

נישט בעהאנדלען די פראגע וועגען בודזשעט.

די אונפארטייאישע האבען אהן דער „אגודה" קיין קווארום נישט געהאט, האט מען טעלעפאנירט און גערופען, מ'האט זיך אפילו געפרעגט א שאלה ביי א רב, צי מעג דער פרנס ווארשאווסקי, וועלכער זיצט שבעה נאך זיין פאטער, קומען צו דער זיצונג. ווען דער רב האט געפסק'נט, אז יא, האבען די „אגודה"-מיטגלידער דערזעהן, אז ס'וועט זיין א קווארום אהן זיי, און זיי זענען אריינגעקומען אין זיצונגס-זאל.

דער פארזיצער עפענט דאן די זיצונג ס'ווערט בעעהרט מיט אויפשטעהן פון די ערטער דער אנדענק פון פראפ. צבי חיות. דער פארזיצער לייענט דאן איבער דעם פארשלאג וועגען אויס, דריקען

א פראטעסט געגען די פאגראמען אין רומעניען.

פרנס עדעלמאן לעגט פאר, אז אין דער רעזאלוציע זאל אויסגעדרוקט ווערען דער פראטעסט געגען דער רומענישער רעגירונג, וועלכע ארגאניזירט און טאלערירט פאגראמען. פאר דעם פארשלאג שטימען אלע דאזארעס אחוץ דער „אגודה", וועלכע האלט זיך אפ. מ'טרעט צו צו דער טאג-ארדנונג.

דאזאר עדעלמאן (פועלי-ציון) פרעגט אן, וואס איז געווארען מיט די בעשלוסען פון ראט וועגען

פונאנדערלאזען זיך און וועגען אונצוטרוי

דער פערוואלטונג.

פרנס מארגענטאל (בונד) גיט אב אן ערקלערונג, אז די בונדישע פראקציע האט געשטימט פאר אויפלעזען דעם ראט און זיי ווילען נישט דערלאזען, אז דער ראט זאל ווייטער פונקציאנירען, נאר צוליב דער וויכטיגער אקציע, וואס ווערט פארגענומען איז די בונדישע פראקציע געקומען אנטייל נעמען אין דער היינטיגער זיצונג.

דאזאר קארא רופט אויס: אויף דער צווייטער זיצונג וועט מען שטעלען די פראגע וועגען פסח-שטיצע.

פרנס ראזענבערג: שפעטער וועט מען שטעלען וועגען קארטאפעל-פערטיילונג!..

פרנס רומקאווסקי שלאגט פאר אין נאמען פון דער ציוניסטישער פראקציע, אז פאר אלע וואוילטעטיגע און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס יתומים-היימער, חדרים, שולען, ת"ת א. א. וו. זאל מען בעשטימען: אין די געשלאסענע אינסטיטוציעס צו 2 קערץ קוילען אויף א מאן, און אין די שולען צו 1 קערץ.

די פאזיציע אויף קויהלען-אונטערשטיצונג

זאל געהעכערט ווערען אויף 20 טויזענד זל.

ארום דער טאג-ארדנונג ענטוויקעלט זיך א הייסער וכוח, בעת וועלכען די „אגודה"-מיטגלידער, פרנס, ראטמאן מענדעלסאן, צעדערבוים זאגען זיך ארויס געגען, און די פרנסים ל. ראזענבערג קארא און פרעזעס בודזינער—פאר דער פארגעשלאגענער טאג-ארדנונג.

דער פארזיצער פון דער קהלה-פערוואלטונג רוס ענטפערט אויף דער אנפראגע פון פרנס עדעלמאן: דער בעשלוס פון ראט איז איבערגעשיקט געווארען דער אויפזיכטס-מאכט. בנוגע דער צווייטער אנפראגע, ענטפערט ה' רוס, אז די איצטיגע בעשלוסען האט די פערוואלטונג אנגענומען נאכדעם, ווי איהר זענען בעקאנט געווארען די בעשלוסען פון ראט.

פרנס עדעלמאן:—הייסט עס, אז זיי רעכענען זיך נישט מיט'ן אונצוטרוי פון ראט!

דאזאר זעלמאנאוויטש (בונד) שלאגט פאר, אז די דיסקוסיע וועגען דער תשובה פון דער פערוואלטונג זאל איבערגערוקט ווערען אויפ'ן 3. פונקט, נאכדעם, ווי ס'וועלען ערלעדיגט ווערען די ערשטע 2 פונקטען.

געגען דעם טרעט ארויס פרנס עדעלמאן. כ'וויל נישט אריינלאזען זיך אין דער בלאטע אין וועלכער מ'ציהט מיך אריין—ערקלערט ער.

די לאדזער קהלה ווערט פערוואנדעלט אין א צדקה-שטיבעל

דער ראט האט אנגענומען אנ'אונצוטרוי-וואטום צו דער פערוואלטונג, ווייל זי זיך איצט אויסדרעהען, און שיט זאמד אין די אויגען.

מ'רייסט עטאט פון דער ארימסטער בעפעלקערונג

מ'וויל קויפען א ביסעל זאמד, וואס מען רופט עס אן קויהלען און פערטיילען צווישען די ארימסטע, כדי צו פראווען א קאמעדיע! מיר וועלען זיך אין דער קאמעדיע נישט לאזען מיטשלעפען.

דאזאר קארא האלט, אז מ'מוז בעשטעטיגען דעם בודזשעט, אויב נישט וועט מען נישט קענען ארבייטען. פאריאהרען איז געקומען צו געשלעגען אין קהלה, ווייל מ'האט נישט ארויסגעגעבען קיין אונטערשטיצונגען. איצט וויל די קהלה פון דעם פערהיטען.

דאזאר זעלמאנאוויטש פאלעמיזירט מיט פרנס עדעלמאן. ער פערטיידיגט די שטעלונג פון דער בונדישער פראקציע און האלט, אז

מ'דארף בעשטעטיגען די פאזיציעס פאר דאכלאזע און אויף קויהלען

און שפעטער אויפ'ן 3. פונקט בעהאנדלען די תשובה פון דער קהלה.

נאכדעם, ווי דאזאר מינצבערג מאכט אנ'אויסבעסערונג צו דער ערקלערונג פון פרעזעס רוס, און פרעזעס רוס שטעלט פעסט נאך אמאל, דאס אייגענע, וואס ער האט שוין געזאגט פריהער בעקומט ווידער אמאל דאס ווארט פרנס עדעלמאן, ער האלט, אז די ארבייטער-פערטרעטער זענען געגאנגען אין קהלה, כדי זי צו פערוואנדלען אין א געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע. מיט דעם וואס דאזאר מינצבערג וועט אנשטאט צו טיילען ביי זיך אין דער היים צדקה פון זיין טאש, איצט דאס זעלבע טון אין דער קהלה, אויף דער קהלה'ס חשבון וועט דאס גאר נישט ענדערען. די קהלה וויל איצט פערבלענדען די אויגען, קויפען א ביסעל זאמד במקום קויהלען, פאר פסח וועט מען זאגען, אז ס'איז נויטיג שטיצע אויף יו"ט, און מען וועט דאן אויך „נישט טארען" אויסדריקען קיין אונצוטרוי-וואטום. מיר האבען נישט קיין מורא—ערקלערט דער רעדנער—פאר קיין ביליגער אגיטאציע, און ווילען נישט געבען קיין געלעגענהייט דער פערוואלטונג איינצוהאלטען זיך אויף איהרע פאזיציעס, וועלכע גליטשען זיך שוין ארויס.

פרעזעס בודזינער רעזומירט דעם ויכוח און אגיטירט דערביי פאר אנעהמען די טאג-ארדנונג, ווי זי איז פארגעשלאגען געווארען. דאזאר ראטמאן מינצבערג רייסט איהם איבער. ס'ענטשטעהט צווישען זיי א ווארט - וועקסעל. דאזאר עדעלמאן פאדערט, אז ס'זאל געעפענט ווערען א דיסקוסיע וועגען דער תשובה פון דער פערוואלטונג. פרעזעס בודזינער וויל נישט.

עדעלמאנ'ן שטיצען פרנס ראטמאן האלענדערסקי און דאזאר זעלמאנאוויטש. ס'ווערט אפגעשטימט און ס'ווערען

אנגענומען די ערשטע 3 פונקטען פון דער טאג-ארדנונג.

מיט 14 פאר און 13 געגען. ווען דער פרעזעס ערקלערט דעם רעזולטאט פון דער אפשטימונג ברעכט אויס

א געוואלדיגער טומעל ביי דער „אגודה",

וועלכע קוועסטיאנירט די אפשטימונג. פרעזעס בודזינער וויל שטימען ווייטער. די „אגודה" לאזט נישט, מ'הויבט זיך אויף פון די ערטער, מ'שרייט, מ'קלאפט מיט די שטוהלען, מיט די טישען. די גאלעריע העלפט צו דער אבסטרוקציע. די דאזיגע אבסטרוקציע דויערט א האלבע שעה, ביז

ס'קומט אריין פאליציי און מ'לעדיגט אפ די גאלעריע פון פובליקום.

דער שטורם אין זאל הערט אבער נישט אויף. פרעזעס בודזינער ערקלערט, אז ער וועט אויסשליסען פון דער זיצונג און בעזייטיגען פון זאל די אבסטרוקציע - מאכער. דאזאר מינצבערג רופט אויס: „מיר וועלען אייך בעזייטיגען פון לאדז!"

דער טומעל דויערט, ביז ס'ווערט לויט'ן פארשלאג פון פרנס רומקאווסקי, ערקלערט א פויזע. די פראקציעס בעראטען זיך. נאך דער פויזע ווערט בעשלאסען אז אויפ'ן 4 פונקט זאל שטעהן די דיסקוסיע איבער דער תשובה פון דער פערוואלטונג אויף די אנפראגען פון פרנס עדעלמאן.

די ערשטע פאזיציע

10,000 פאר דאכלאזע ווערט אנגענומען אהן דיסקוסיעס.

ביים צווייטען פונקט — קויהלען פאר דער ארימער בעפעלקערונג ווערט אבגענומען די אויסבעסערונג פון רומקאווסקי, און די פאזיציע ווערט געהעכערט אויף 60 זל. ביים צוטרעטען צום

פונקט-בודזשעט,

ערקלערט פרנס ראטמאן מענדעלסאן, אז דער ראט קאן בעהאנדלען נאר דעם בודזשעט, אויב ער האט א פארשלאג פון דער פערוואלטונג. אזא פארשלאג איז אבער נישטא. דער בעשלוס וועט דערפאר נישט האבען קיין שום ווערט.

פרעזעס בודזינער שטעלט דערפאר צו אפשטימונג, אז די קהלה-פערוואלטונג זאל

אויפשטעלען דעם איצטיגען בודזשעט אין די ראמען פון פאראיאהריגען

בודזשעט. איידער די „אגודה"-מיטגלידער בעווייזען ארויס פון זאל, ווערט דער פארשלאג אפגעשטימט און אנגענומען. פרנס עדעלמאן פרעגט אן דעם פארזיצער, וואס פאר א פראגע ס'איז אפגעשטימט געווארען, דער פרעזעס ענטפערט אז

ס'איז בעשטעטיגט געווארען דער בודזשעט אויף 1927 י.

אין די ראמען פון פאראיאהריגען. פרנס עדעלמאן ערקלערט, אז ס'איז געשעהן א שווינדעל. ס'האט קיינער נישט געהערט וועגען דעם, אז די בודזשעט-פראגע ווערט אפגעשטימט, און ער פאדערט זיין ערקלערונג אריינצוטראגען אין פראטאקאל.

דערווייל שליסט דער פארזיצער די זיצונג, און דער 4-טער פונקט פון טאג-ארדנונג ווערט נישט בעהאנדעלט.

ער דער'הרג'עט ז'ין געליבטע

און לעגט זיך שלאפען, ווי קיינמאל גארנישט.

(§) אויף פיאסעטשנא 18 האט געוואוינט דער 28-יאהריגער אנטאני קאוואלסקי מיט זיין 26-יאהריגער קאכאנקע גענאפעווא קאניארסקא. דאס פארל האט נישס געלעבט בשלום און זיך אפט געקריגט. דערביי פלעגט אנטאני ברוטאל בעהאנדלען זיין גענאפעווא.

שבת צו נאכט האט אנטאני פערבעטען זיינע קאלעגען צו זיך אויף א סילוועסטער-משתה. בעת דער הולאנקע האבען זיך זיינע קאלעגען צו פריינדליך געהאלטען מיט זיין געליבטער און ארויסגערופען זיין אייפערזוכט. ער האט אבער געשוויגען.

די הולאנקע האט זיך פערצויגען א גאנצע נאכט און זיך פערענדיגט נעכטען ערשט ארום 12 א זייגער בייטאג.

ווען די קאלעגען זענען זיך צוגאנגען האמ זיך צרשט אנטאני אנגעהויבען אפצורעכענען מיט זיין געליבטער. בעת דעם קריג, איז זי ארויסגעלאפען אין קארידאר. אנטאני האט איהר גאכגעיאגט מיט א האק און דערלאנגט איהר צוויי מאל איבער'ן קאפ. זי איז געפאלען, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט. אנטאני האט זי געלאזט ליגען אין קארידאר מיט דער האק אין קאפ און אליין זיך אוועקגעלעגט שלאפען. די שכנים, וועלכע האבען בעמערקט ליגען די ערמארדעטע האבען געמאכט א טומעל. מ'האט ארויסגערופען די פאליציי אין די פאגאטאוויע. דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז די פרוי איז טויט. אנטאני, וועלכער איז געשלאפען איז ארעסטירט געווארען און פערשמידטער אין קייטען אפגעשיקט געווארען אין טורמע.

א טראגעדיע נאך דער שמחה

אוי-אוי-אוי! אז שכור ווערט א גוי...

(§) אויף פאביאניצער שאסעע 48 וואוינט אין הויף פארטער א פאמיליע קאוואלסקי. אין דער סילוועסטער-נאכט האט מען דארט, ווי ס'פירט זיך, איינגעארדענט א הוליאנקע און זיך גוט אנגע'שכור'ט. אינדערפריה איז די פרוי אוועק פון דערהיים און געלאזען דעם מאן שלאפען, פערשליסענדיג נאך זיך די טיר. דערווייל האט זיך קאוואלסקי אויפגעכאפט און געוואלט ארויסגעהען פון שטוב. ווען ער האט דערזעהען, אז די טיר איז געשלאסען, האט ער געפרובט ארויסקריכען דורכ'ן פענסטער. שכור'ערהייט האט ער, קריכענדיג דורכ'ן פענסטער צובראכען די שויב, אזוי, אז ער איז געבליבען שטעקען מיט'ן קאפ אין שויב, נישט אהין און נישט אהער. נישט-וויסענדיג, וואס ער טוט, האט ער זיך גראנגעלט אינ'ם גלאז און זיך צושניטען די הענד, דעם האלז און דאס געזוכט. ווען די פרוי איז אנגעקומען, האט זי איהם געטראפען א פערבלוטיגטען און א פער'חלש'טען. די אויסגערופענע פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט, אז ער האט זיך צושניטען די האלז-ארטעריע, און א גוסס'דיגען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

א ספק

צי אזא וועט זיך אויסבעסערען

(או) דאס קרייז-געריכט אונטער דעם פארזיץ פון ריכטער איליניטש האט נעכטען בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען דעם 15-יעהריגען צייטונגס-פערקויפער זדיסלאוו מאלעווסקי (קאפערניק גאס 43) וועלכע ווערט בעשולדיגט אין פערגעוואלטיגען און אנשטעקען מיט א וועגערישער קרענק די 9-יעהריגע שילערין פון 2-טען קלאס פון א „פאוושעכנע"-שולע אטיליע פ.

דער פראצעס איז פארגעקומען ביי פערמאכטע' טירען.

דאס געריכט חאט פער'משפט מאלעווסקי'ן אויף א יאהר אויסבעסערונגס-הויז.

כוליגאנישע ארבייט אין בידגאשטש.

(—) סוחרים, וועלכע זענען געקומען פון בידגאשטש, דערצעהלען, אז די פערגאנגענע וואך האט מען פון אנ'אויטא געווארפען שטיינער אין די שויפענסטער פון יודישע מאגאזינען. צווישען די געליטענע געפינט זיך דאס גרויסע פוטער-געשעפט פון קאנאל. דער שאדען בעטרעפט עטליכע טויזענד זלאטעס.

די כוליגאנעס זענען ענטלאפען.

„פאלקס-געזונד" נומער 24.

ס'איז ערשינען דער נומער 24 פון צוויי-וואכיגען זשורנאל „פאלקס-געזונד" מיט פאלגענדע ארטיקלען: „לייכטע היץ-קראנקהייטען" פון ד"ר צ. שאבאד, „פארוואס דארפען מיר אטעמען דורכ'ן נאז"? פון ד"ר ב. סיגאל, „היט אייער מויל" פון ד"ר יאסעלזאן, „וועגען פאליקע" פון ד"ר א. ברודנא, „טובערקולאזע און פראפעסיע" פון ד"ר געארג באלגאר, „די פרוי און די טאבאק-פאבריקאציע" פון ד"ר גרעטע סוואבאדא.

אין „ארדט"

היינט 1 פארשטעלונג.

היינט שפילט דער „ארדט" זיין גלענצענדען דריטען פראגראם נאר איין מאל—פון 9.15 אין אווענד.

דער ערפאלג פון דעם דאזיגען פראגראם, וואס טראגט דעם נאמען „נסים מן השמים" איז א געזיכערטער.

איטליכער נומער בעזונדער ווערט אויפגענומען ממש מיט בעגייסטערונג.

דער „ארדט" איז איצט געווארען דאס איינציגע ארט, וואו א יודישער מענש אין לאדז קאן פערברענגען אנ'עסטעטישען פרעהליכען אווענד.

שווערער אומגליק מיט שול-קינדער.

פון קאנין מעלדעט מען אונז:

דער לעהרער פון דער ארטיגער פאלקס-שול האט אונטערגענומען אנ'אויספלוג מיט די שילערינס פון דער שולע. עס איז זיי אויסגעקומען דורכצוגעהען א פערפרוירענעם טייך. פלוצים האט זיך דאס אייז אונטער די קינדער איינגעבראכען און די קינדער מיט'ן לעהרער זענען אריינגעפאלען אין דעם אייז-וואסער.

אויף די געשרייען פון די קינדער זענען אנגעלאפען מענשען, און עס איז געלונגען ארויסצוציהען פון וואסער דעם גרעסטען טייל פון די קינדער. צוויי זענען פערשוואונדען, וואהרשיינליך דערטרונקען געווארען, עטליכע האבען אליין בעוויזען זיך ארויסצוראטעווען.

איינינע קינדער זענען פון דעם וואסער און שרעק שווער קראנק געווארען.

א גרויסער אויסוואהל פון
נייעסטע-מאדערנע שייטלען
פאלקעס און האלבע פאלקעס
צו בעקומען קאמיוננא 5
2-טען הויף, 2. שטאק ביי פארזשוצקי.

פון אַ דרשה איז עס געקומען.

אַ וואַרשאָווער ראַבינאַט-מעשה.

בועז ק., אַ יונגערמאַן פון אַ יאָהר 22, איז אַ חתן געוואָרען פאַר אַ רייכער טאָכטער פון דזשעלנאַ גאַס. ביז דער דאָזיגער שידוך איז צושטאַנד געקומען, האָט געדויערט זעהר אַ לאַנגע צייט. בועז איז אַ שעהנער יונגערמאַן און די כלה איז באַלד פון דער ערשטער „זעהונג" געווען אין איהם פערליבט. איין חסרון אָבער איז געווען: דער חתן, וועלכער איז ביז 20 יאָהר געזעסען ביי דער גמרא, טראָגט אַ לאַנגע חסיד'ישע קאַפּאָטע. אַזוי ווי זי איז אַ פּועלי-ציוניסטקע ליידט זי זעהר פיל פון איהרע חבר'טעס, וועלכע וואַרפען איהר פאָר, אַז זי נעהמט אַ „פינסטערן" מאַן... בועז האָט זיך בשום אופן נישט געוואָלט אונטערגעבען. דאָס איינציגע וואָס זי האָט ביי איהם גע'פּועל'ט איז געווען, אַז ער זאָל שוין מעהר נישט געהן צו די „צעירי אמוני ישראל", וואו ער האָט ביז איצט זעהר פיל געאַרבייט.

אַ גליקליכע איז זי געווען אין דעם טאָג, ווען בועז האָט איהר געגעבען דאָס וואָרט, אַז ער וועט שוין צו די דאָזיגע „פרומאַקעס" נישט געהן. זי האָט ממש טריומפירט, אַז עס איז איהר געלונגען „דורכצוברעכען די וואַנד" און עס וועט שוין געהן ווייטער און ווייטער...

און ווירקליך: בועז האָט זיך אָנגעטון אַ שטייף קעלנערל מיט אַ קראַוואַטעל און שוין זאָגאַר עטליכע מאָל געווען מיט דער כלה אויף ליטעראַרישע פאָרלעזונגען (אין קיין טעאַטער האָט ער בשום אופן נישט געוואָלט געהן). מיט אַ רוהיג געוויסען האָט זי אונטערגעשריבען די „תנאים" און אינגיכען האָט שוין געזאָלט זיין חתונה. פּלוצלונג — אַ קאַטאַסטראָפע.

וואָס איז געשעהען?

אין די צייטונגען האָט זי געלייענט פאַריגע וואָך, אַז בועז האָט געהאַלטען אַ פייערדיגע דרשה אויף דער קאָנפערענץ פון די „צעירי אמוני ישראל". תחלת האָט זי איהרע אייגענע אויגען נישט געוואָלט גלויבען, ווייל בועז איז דאָך שוין געווען „אייראָפּעאיש".

ווי ערשטוינט איז זי אָבער געוואָרען, ווען בועז אַליין האָט געהאַט די העזה צו זאָגען, אַז ער האָט נאָך געהאַלטען אַ שענערע דרשה ווי די, וואָס איז געווען געדרוקט אין צייטונג.

— הייסט עס, אַז מיין גאַנצע אַרבייט איז געווען אומזיסט—האָט זי געשריען צו איהם אַן'אויפגערעגטע.

צומאָרגענס איז זי געלאָפען אין ראַבינאַט אַריין: איינס פון די ביידע אָדער ער זאָל אין ראַבינאַט געבען דאָס וואָרט, אַז ער וועט ווערען אייראָפּעאיש, אָדער — „פטורים". אין ראַבינאַט האָט מען איהר געענטפערט, אַז פאַר אַזאַ „חטא" האָט זי שוואַכע שאַנסען צו בעקומען אַזוי שנעל „פטורים". און די פאָרטגעשריטענע כלה פרובט איצט אויף ס'נייע „ערציהען" איהר „אָבגעשטאַנענעם" חתן.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט" ענטפערן אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעס פאָלקסבלאַט".

כדי דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 2. יאַנואַר 1928.

6687 פוגאַטש.

כל זמן דער פערהאַלטענער געפינט זיך אין רשות פון שטייער-אַמט, קאָן ער ווערען בעפרייט אָהן אַ דעציזיע פון געריכט, קוים איז אָבער דער ענין שוין איבערגעגאַנגען אין געריכט קאָן ער בעפרייט ווערען נאָר לויט אַ דעציזיע פון געריכט.

6688 אַ לעזער פון פּאָמאָרסקאַ.

דער בעאַמטער איז אָהן אַ צווייפעל בעגאַנגען אַ מיסברויך מיט זיין מאַכט, ער האָט אייך נישט געהאַט קיין רעכט אַליין צו פערהאַלטען און צו רעווידירען.

דערלאַנגט דערויף אַן'אָנקלאַגע צו זיין בעפעלענדע מאַכט עווענטועל אין פּראָקוראַטור - אַמט ביים בעגעבענעם קרייז-געריכט.

6689 פישעלעוויטש.

די פינאַנץ-אָרגאַנען האָבען דאָס רעכט דורכצופיהרען הויז-רעוויזיעס און אין אויסערגעוועהנליך וויכטיגע פאַלען אויך פערזענליכע – רעוויזיעס. אָבער דערויף מוזען זיי פאָרשטעלען דעם פּעראינטערעסירטען פּערזאָן אַ שריפטליכע פאָראָרדנונג פון שטייער - אַמט אָדער אינספּעקטאָר פון פינאַנץ-קאָנטראָל.

6690. אַן'אומגליקליכער פאָטער.

איהר קאָנט דעם זוהן איינקלאָגען אין ציווילען געריכט און פאָדערן אַלימענטען. וואָס שייך דער בעשולדיגונג וועגען שלאָגען אייך, קאָנט איהר דעם זוהן די שולד נישט שענקען. איהר קאָנט נאָך אויף דער געריכטס-פערהאַנדלונג ענטזאָגען זיך בכלל עדות צו זאָגען. ממילא וועט דער זוהן שוין נישט בעשטראָפט ווערען.

6691. ש. ג. פון ציגעל-גאַס. 4

איהר בעגאַנגען זענט אַן'אומפערצייליכען פעלער דערמיט, וואָס איהר האָט בעצאָהלט דעם לאָקאַטאָר פאַר'ן געדינגענעם צימער אַ געוויסע סומע אָפּטרעטגעלד אָהן דער הסכמה פון הויז-ווירט. איהר האָט דעריבער איצט נישט קיין שום רעכט צו פערלאַנגען פון הויזווירט, אַז ער זאָל אָפּטיילען אייער צימער פון דער גאַנצער וואוינונג און אייך אָנערקענען פאַר אַ זעלבסטשטענדיגען לאָקאַטאָר. דער לאָקאַטאָר האָט געוויסע רעכט צו פאָדערן פון אייך דירה-געלד נישט לויט'ן פּראָצענט-פוס פאַר 1 צימער, נאָר פאַר דער גאַנצער וואוינונג עווענטועל אַן'ענטשפּרעכענדען טייל פון דער סומע, וויפיל ער צאָהלט פאַר דער גאַנצער דירה אַליין. ווי ס'זאָל אָבער נישט זיין ווענדעט זיך אין אורזשאָנד-ראָזיעמטשי מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל פעסטשטעלען דאָס גרונד דירה-געלד פאַר אייער צימער.

6692. מ. ווייסוואָל פון מלינאַרסקאַ 23.

6693. י. קוטשינסקי,

6694. אַן'אַבאָנענט פון באַלוט.

6695. י. ל. 45.

6696. משה פלאָווגער.

6697. אַ ג. לעזער פון לוטאָמירסקאַ

6698. שצופּאַק.

6699. אַ שוסטער פון וואָכאָדניאַ.

6700. ל. פ.

6701. אַ לעזער פון זאַכאָדניע.

6702. גאַרטשעווסקי.

6703. נח הודעס.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט פערזענליך אין רעדאַקציע טעגליך פון 1 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

„אַרט"

אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער-טעאַטער

אונטער דער לייטונג פון

מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון „מאַנטייפעל"

זאַבאַדניאַ 43.

היינט ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע

היינט, מאָנטאָג – 1 פאָרשטעלונג 9.15 אין אָוונד

פון גראַנדיעזען 3-טען פּראָגראַם א.ב.:

נסים מן השמים

I.
1) פּראָלאָג
2) נסים
3) מאַסקעס
4) אונט. אַקליין ביימעלע
5) ישוב'ניקעס
6) עקסצענטריש. טאַנץ
7) בלאָפערס.
II.
8) משיח
9) טויב, טויבען-כאַפער
10) די זון פערגעהט...
11) חסיד'ישער טאַנץ
12) אַלטע שטאָדט
(גרויסע רעוויו)

מוזיקאַל. לייטער: ה. קאָן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען, אַרט.-מאָלערס: ד. מאַטוס און בלום. רעזשי: מ. פולאָווער. קאָמפּ.: קאַזאַנאָווער

קאָנצערט-מייסטער: ביינעלמאַן.

אָנהויב 9.15 אַ זייגער אין אָוונד. די קאַסע איז אָפען פון 5 נאָכמ.

פערלאַג ב. קלעצקין, וואַרשע.

י. י. זינגער.

שטאָל און אייזן

(ראָמאַן)

אין'ם ראָמאַן ווערט געשילדערט די מלחמה- און אָקופּאַציע-צייט. עס ווערן אַרויסגעפירט פיל טיפּן און געשטאַלטן: יידישע, פּוילישע, רוסישע און דייטשע. סנעמט אַרום אויך די צוואַנגס-אַרבעט ביז דעם אויסברוך פון דער רוסלענדישער רעוואָלוציע.

346 זייטן! :-: שיין געדרוקט! פּרייז 8.50 גילדן.

– אַדרעס: –

BYCHER, Warszawa Nalewki 2a

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען. בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7 נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

דער פאָטער און די טאָכטער.

אומגעוועהנליכע טראַגעדיע פון אַ יודישען קינסטלער.

3.
אין בערלין.

בעשרייבענדיג אָט דאָס געפּלאַנטע לעבען פון דעם יונגען פאַנטאַזיאָר, איז איבעריג, וואָרום ער איז נישט דער איינציגער. ס'איז גוט בעקאַנט, וואָס עס פלעגען אויסשטעהן יונגעלייט, וואָס האָבען זיך אַוועקגעלאָזט פון די קליינע שטעדטלאַך פון פּוילען און ליטע אין דער גרויסער וועלט צו שטודירען. עס איז בעקאַנט, אַז זיי פלעגען זיך אָנליידען הונגער און קעלט טייל, די דרייסטערע, די ענערגישע, פלעגען זיך דאָך ווי עס איז דורכשטופּען, ווי עס איז זיך אַן'עצה געבען, מאַנכע פלעגען געבען העבראַאישע לעקציעס, פון וואָס זיי האָבען עפּעס פערדינט און די רעשט האָבען זיי צוגעהונגערט. ג. איז אָבער געווען אַ שעמעוודיגער, מיט ווייניג ענערגיע, און ער האָט זיך גאָרנישט געקענט קיין עצה געבען. די ערשטע צייט האָבען זיך נאָך אַ ביסעל אינטערעסירט מיט איהם די, וואָס ער האָט געהאַט צו זיי די בריף פון די אָדעסער משכילים; האָט ער נאָך געקענט אַ ביסעל לערנען זיך. אין אַ קורצער צייט אַרום אָבער, איז ער געבליבען אָהן שום מיטלען צום לעבען. האָט ער זיך אַרומגעדרעהט און געהונגערט. די ערשטע צייט האָט ער נאָך אַ ביסעל געלערנט הונגערענדיג, אָבער ער האָט באַלד געמוזט אַוועקוואַרפען דאָס לערנען און זיך זוכען עפּעס אַן'אַרבייט צו דערהאַלטען אין זיך די נשמה.

האָט ער געפונען אַ זעהר שווערע אַרבייט, ביי וועלכער ער האָט פערדינט אויף צו מאַכען אַן'אָרים, קלעגליך לעבען. ער וואָלט זיך שוין אפשר מיט דעם בענוגענט, ווען ער זאָל קענען נעבען דער אַרבייט אויך עפּעס לערנען און די הויפּט-זאַך—מאָהלען. וואָרום פאַר דער קורצער צייט, וואָס ג. איז געגאַנגען אין אַ צייכען-שולע אין בערלין, האָט ער אַ היבש ביסעל געלערנט. אין בערלין האָט ער אויך געזעהן אַ ביסעל קונסט, און ער האָט בעקומען אַ בעגריף אין מאָהלעריי. און זיינע אייגענע כחות האָט ג. אַצינד אויך ערשט דערשפּירט,— זיינע כחות, וואָס קענען נישט ענטוויקעלט ווערען.

דאָס האָט דעם אומגליקליכען, פערוואָגלטען יונגענמאַן אַריינגעבראַכט אין גרויס פערצווייפלונג: ער האָט זיך אָפּגעריסען פון אַלע זיינע אייגענע. זיין פאָטער וויל נישט וויסען פון איהם, דערפאַר, וואָס ער איז געוואָרען אַן'אפּיקורוס. איז דאָס אַלץ כדאי געווען צוליב דעם, ער זאָל זיין אין בערלין אַזוי עלענד, אַזוי איינזאַם און זאָל מוזען אַזוי שווער און ביטער אַרבייטען? און וואָס וועט זיין דער סוף? און אַוועקוואַרפען די אַרבייט האָט ער אויך מורא געהאַט, וואָרום ער האָט שוין גענוג געהאַט פערזוכט דעם טעם פון הונגער— האָט ער ווייטער געליטען און געשוויגען. דאָך האָט זיך ג. נישט געקענט איינגאַנצען אָפּזאָגען פון מאָהלען. ער פלעגט נאָך אין אָוונד, ווען ער איז אַהיימגעקומען אַ מידער פון דער שווערער אַרבייט, אַ ביסעל מאָהלען.

איינמאָל האָט אַ בעריהמטער מאָהלער געזעהן דעם יונגענמאַנ'ס אַרבייטען און ער איז געווען ענטציקט, יענער האָט געזעהן, אַז ג. האָט אַ שטאַרקען טאַלאַנט. דער מאָהלער האָט צוגערעדט דעם יונגען ג. ער זאָל אַוועקוואַרפען די אַרבייט און פאָהרען נאָך פּאַריז,—די שטאָדט פון מוזעאומס און קונסט. דער מאָהלער, וואָס איז אַליין געווען אַ סך יאָהרען אין פּאַריז, האָט איהם פערזיכערט, אַז אויב ער וועט זיך טויגען, וועט ער אין פּאַריז קענען האָבען עפּעס אַ לייכטע אַרבייט, ביי וועלכער ער וועט קענען פערדינען אויף אַ קאַרג-בעשיידען לעבען און ער וועט קענען אין דער פרייער צייט זיך אָפּגעבען מיט מאָהלעריי. אין פּאַריז, האָט יענער איהם געזאָגט, וועט ער קענען זיך פערפּאָלקאָמענען אין מאָהלעריי; ער וועט זיך קענען בעקענען מיט די בעסטע בילדער פון דער וועלט און ער וועט דאָרט קענען פיל לערנען.

דער יונגער ג. זייענדיג שוין ענטוישט דורך זיין שווערע אַרבייט, נאָכדעם ווי ער האָט זיך שוין באַלד אָפּגעזאָגט פון זיין האָפנונג צו ווערען אַמאָל אַ מאָהלער, נאָכדעם ווי ער האָט שוין באַלד געהאַט אויפגעהערט צו גלויבען אין זיינע מאָהלערישע פעהיגקייטען— האָט איצט ווידער אויפגעלעבט נאָכדעם ווי אַ בעריהמטער מאָהלער האָט אין איהם געוועקט אַ פרישע האָפנונג. זיין אונטערדריקטע פאַנטאַזיע איז איצט ווידער וואַך געוואָרען, און פּונקט ווי אַמאָל מיט עטליכע יאָהר צוריק, ווען ער האָט זיך צום ערשטען מאָל געלאָזט אין דער גרויסער וועלט אַריין, האָט זיך אויך איצט זיין גלויבען און זיין האָפנונג פונאַנדערגעוואַקסען מיט אַן'אומגעהויערער קראַפט. זיין שטרעבען און זיין גלויבען זענען ווידער אַמאָל געוואָרען אומבעגרעניצט.

אין פּאַריז.

ג. האָט אַוועקגעוואָרפען די אַרבייט אין בערלין און ער איז געפאָהרען קיין פּאַריז. ווידער האָט ער מיטגענומען רעקאָמענדאַציע-בריף, וואָס ער האָט געגלויבט, אַז זיי וועלען פאַר איהם עפענען אַלע טויערען פון גליק. דאָס מאָל זענען די רעקאָמענדאַציעס געווען נישט קיין העבראַאישע מליצה-בריף, נאָר פראַנצויזישע, געשריבען צו קינסטלער פון פּאַריז, וועלכע מען האָט געבעטען זיך צו פעראינטערעסירען מיט אָט דעם יונגענמאַן, וואָס האָט אָהן צווייפעל אַ שטאַרקען מאָהלערישען טאַלאַנט און מען זאָל איהם געבען די מעגליכקייט זיין טאַלאַנט צו ענטוויקלען.

ג. איז געקומען נאָך פּאַריז—און—ווידער די אייגענע מעשה, וואָס אין בערלין. די קינסטלער פון פּאַריז האָבען זיך מיט איהם פעראינטערעסירט, האָבען איהם געהאָלפען ער זאָל קענען ווייטער קומען און מאָהלען; אָבער די האַרבע ברויט-פראַגע האָט ער געמוזט אַליין פערענטפערן. דערצו איז די פערשאָלטענע ברויט-פראַגע געווען אין פּאַריז פיל שווערער ווי אין בערלין, ווייל אין בערלין האָט ער זיך נאָך ווי עס איז געקענט דורכריידען, דאַגעגען אין פּאַריז איז ער געווען אַ שטומער. דאָ האָט זיך פאַר איהם אָנגעהויבען אַ לאַנגע אומענדליכע קייט פון ליידען און מאַטערניש. פון איין זייט האָט איהם געלאָקט און בעצויבערט די הערליכע שטאָדט פּאַריז מיט איהרע מוזעאומס, מיט קונסט אין אַלע ווינקעלען; פון דער אַנדערער זייט אָבער האָט זיך די פראַגע וועגען קאַמף פאַר עקזיסטענץ אַוועקגעשטעלט פאַר איהם מיט אַזאַ שאַרפקייט און ערנסטקייט, אַז עס האָט איהם אינגאַנצען רואינירט.

מאַכט שלום מיט זיין שיקזאַל

די יאָהרען האָבען דערווייל געטון זייערס. ג. איז געוואָרען פון אַ יונגען בחור'ל—אַ מאַן מיט אַ היבש ביסעל לעבענס-ערפאַהרונג; ער האָט געזעהן צווישען די יונגע טאַלאַנטען ווי אַנדערע ליידען נישט ווייניגער פאַר איהם און די וואָס זענען שוואַך צו קענען אַזוי פיל ליידען און זיי האָבען נישט אַזאַ שטאַרקען גלויבען אין זיך, פערלאָזען טאַקע די קונסט און זוכען צו זיין גליקליך אויף אַן'אַנדער וועג.

(פאָרטזעצונג קומט).

געשטאָרבען אַ קאַטוילישער מיסיאָנער אַ געוועזענער רב.

דעם 25 דעצעמבער איז געשטאָרבען אין אַמעריקא דער בעריהמטער קאַטוילישער גלח און מיסיאָנער, פּאַטער הילריוס. ער איז עטליכע מאָל אויסגעצייכענט געוואָרען דורך די פּויבסטען, מ'האָט איהם געהאַלטען פאַר איינעם פון די בעדייטענסטע זיילען פון קאַטוליציזם אין אַמעריקא. ער איז געווען איינער פון די בעדייטענסטע קאַטוילישע מענער אויף דער אַנדערער זייט ים.

נישט אָהן שטוינונג האָט זיך דער עולם דערוואוסט נאָך זיין טויט, אַז דער בעקאַנטער קאַטוילישער גלח האָט געשטאַמט פון יודען, נאָך מעהר — ער איז געווען אַ געוויסע צייט אַ רב אין אַ שטעטעל.

דער ריכטיגער נאָמען פון פּאַטער הילאַריוס איז געווען: ראָזענפעלד. ער איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1860 אין אונגאַרישען שטעטעל גרויס-וואַרדיין אַלס זוהן פון דאָרטיגען רב. ער איז געווען אַ געוואַלדיגער מתמיד און מ'האָט איהם געהאַלטען פאַר אַן עילוי, זיין פאָטער האָט איהם דעריבער געשיקט אין אַ ראַבינער-אַקאַדעמיע קיין דייטשלאַנד. באַלד ווי ער האָט דאָרט געענדיגט, איז ראָזענפעלד אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס רב אין דער געמיינדע האַם נעבען רעגענסבורג. שוין אויף דער דאָזיגער שטעלונג האָט ראָזענפעלד אָנגעקניפּט פריינדליכע בעציהונגען מיט אַ קאַטוילישער פאַמיליע, וועמענס זוהן ס'האָט שטודירט טעאָלאָגיע און איז שפּעטער געוואָרען אַ גלח.

צווישען דעם יונגען רב און דעם יונגען גלח האָט זיך פערבינדען אַ גרויסע פריינדשאַפט, דער רעזולטאַט פון דער דאָזיגער פריינדשאַפט איז געווען, אַז דער רב ראָזענפעלד האָט זיך געשמדט. דער דאָזיגער שריט פון יונגען רב, וועלכער האָט געשמט אַלס גאון, האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע סענסאַציע אין גאַנץ דייטשלאַנד. ראָזענפעלד האָט אָנגעהויבען פלייסיג צו שטודירען קאַטוילישע וויסענשאַפט, אַריינגעטרעטען אין אַ גלחישען אָרדען און אָנגענומען דעם נאָמען „פּאַטער הילאַריוס". די גרויסע פעהיגקייטען פון פּאַטער הילאַריוס האָבען געווענדעט אויף איהם די אויפמערקזאַמקייט פון וואַטיקאַן, וועלכע האָט איהם שטאַרק אונטערשטיצט און איהם אָפּגעשיקט קיין אַמעריקא, וואו ער האָט פערענדיגט זיין לעבען, פערשפּרייטענדיג קאַטוילישע וויסענשאַפט.

ביים אויסאַרבייטן אַ „פּלאַן" אויפ'ן נייעם יאָהר

אַרעסטירט „פערזאַמלונגען" פון וואַרשאָווער גנבים.

אַ פּאָליציי-אַגענט האָט נעכטען ביי-טאָג בעמערקט, אַז אין קאָנטאַקטאָוויטש'עס צוקערניע אויף קאָשיקאָווע קומען זיך צונויף מאַסענווייז בעקאַנטע וואַרשאָווער קעשענע-גנבים און אַנדערע „מייסטערס".

דער אַגענט איז אונבעמערקט אַריין אין דער צוקערניע און האָט זיך געזעצט ביי אַ זייטיג טישעל.

פון די אונטערגעהערטע געשפּרעכען האָט דער אַגענט פעסטגעשטעלט, אַז אין דער צוקערניע קומט פאַר „אַן אַלגעמיינע יעהרליכע פערזאַמלונג" פון די וואַרשאָווער קעשענע-גנבים. אויף וועלכער מען האָט זיך אויסגעאַרבייט אַ „פּלאַן" און פערנאַנדערגעטיילט די „אַרבייט".

וועגען דער זאַך האָט דער אַגענט באַלד מיטגעטיילט טעלעפאָניש דעם אויספאָרשונגס-אַמט.

10 מינוט שפּעטער איז פאַר דער צוקערניע פערפאָהרען אַן'אויטאָמאָביל מיט געהיים-אַגענטען און אַ קאָמיסאַר. אין מאָמענט, ווען די אַגענטען זענען אַריין אין דער צוקערניע, האָט אַ טייל פון די פערזאַמעלטע „מייסטערס" געפּרובט צו אַנטלויפען דורך דער הינטער-טיהר. דאָ האָבען זיי זיך אָבער אָנגעשטויסען אויפ'ן אַגענט, וועלכער האָט זיי ענטדעקט. מיט אַ רעוואָלווער אין האַנט האָט דער אַגענט געצוואונגען די גנבים זיך אומקעהרען.

אַלע „מייסטערס", אין אַ צאָהל פון 42 פּערזאָן, זענען פּאַרטיעס-ווייז אָבגעפיהרט געוואָרען אין אַרעסט ביים אויספאָרשונגס-אַמט.

אַ דאַנק דעם דאָזיגען אַרעסט איז די פּאָליציי דערגאַנגען, אַז אין דער וואוינונג פון עמיליאַ זשאַראָווסקאַ (אָצעכטשינסקאַ 16), וועלכע איז אַ געליבטע פון בעקאַנטען קאַסע-ברעכער „זאַראַנטשעק" קומט פאַר „אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג" פון קעשענע-גנב'טעס.

קורץ דערנאָך איז פּאָליציי אויך אַהין אַראָפּגעקומען און געכאַפּט אויפ'ן אָרט 18 „גאָלדענע הענטלעך".

די וואוינונג האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט ממש אַ מאָדע-מאַגאַזין. עס זענען דאָרט געווען צוגעגרייט טייערע, שענע באַל-קליידער, קאָסטבאַרע פוטער-מאַנטלען, די נייעסטע מאָדעלען, דאַמען-שוכוואַרג, פיינע פּערפומען א. ד. גל.

אויפ'ן אָרט האָבען פלייסיג געאַרבייט צוויי פריזירער מיט אַ קאָסמעטישען ספּעציאַליסט.

אַזוי-אַרום האָבען זיך די „גאָלדענע הענטלעך" פּאָרברייטעט צום סילוועסטער.

פּאָרברייטענדיג זיך צו גרויס ערפאָלג ביי מענער, האָבען די גנב'טעס געהאַט בדעה אונטער דער שוץ פון מאַסקעס צו „בעאַרבייטען" די פּאָרטפּעלען פון די ראָמאַנטישע „איינדרוק-זוכער".

אַלע „גאָלדענע הענטלעך" זענען אויך איבערגעפיהרט געוואָרען אין אַרעסט.

נייעס פאַר לאָדז! **בעקאַנטמאַכונג.** נייעס פאַר לאָדז!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דעם געעהרטען פובליקום, אַז דאָס פעראייניגטע קאָלעגיום פון

פאָטאָגראַפען-אַנגעשטעלטע

האָט ערעפענט אין לאָדז, קאָנסטאַנטינער 33 (פראָנט, 2-טער שטאָק) אַ ספּעציעלע ווערקשטעל פון פערגרעסערונגס-בילדער (פּאָרטרעטען).

אַן'אָריגינעל פּאָרטרעט, דאָפּעלט רעטושירט 35X45 צום פּרייז פון 8 זל. אַ שטיק. כדי צו בעקענען דאָס געעהרטע פובליקום מיט אונזער קינסטלערישער אַרבייט, מאַכען מיר אַ פּראָבע-פּאָרטרעט דיזעלבע גרויס צום פּרייז פון 3 זל. אַ שטיק. עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי אויפנאַהמען אין דער שטאָט, ווי אויך אַלע אַרבייטען, וואָס האָט אַ שייכות מיט דעם פאָטאָגראַפיע-פאַך.

אַכטעט נישט, וואָס די פּרייזען זענען שטוינענד ביליג, נור קומט און איבערצייגט אייך! דאָס אַטעליער איז אָפען טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

Kolegjum Pracowników Fotograficznych w Łodzi,

Konstantynowskà 33, front, II piętro. 909

דאָס פּראָבלעם פון חתונה-האָבען.

(ענדע פון 3-טע זייט)

זייערע מענער נאָך דער חתונה. אַזוי אָבער ווי די פערדינסטען זענען אין בעלגיען קליין, האָט ער פשוט מורא, אַז ער וועט נישט זיין אימשטאַנד נאָכגעבען די ווייבערשע קאַפּריזען און דער לאַסט פון פרנסה וועט פאַלען בלויז אויף זיינע אָרימע פּלייצעס, וואָס וועט פיהרען צו אונצופרידענהייט און שטערען דעם שלום בית.

אַנדערש, טענה'ט ער, איז די בעלגישע פרוי. זי ווייס נישט פון קיין שום גליקען. איהרע פאָדערונגען צום מאַן איז מעהר בעשיידען און זי איז תמיד גרייט איהם העלפען מיט וואָס זי קען נאָר, אַבי צו האָבען אַ שטיקעל היים און אַן'אייגענעם נעסט. זי איז אויך פּראַקטיש און אויסגערעכענט און קען זיך אַן'עצה געבען אין לעבען.

אַט די ווירקליכע אָדער איינגערעדטע מעלות ציהט צו דעם יודישען יונגענמאַן צו דעם בעלגישען מיידעל, מיט וועלכער ער שליסט בעקאַנטשאַפט ביי דער ערשטער בעסטער געלעגענהייט. דערצו האָט ער נישט קיין בעזונדערע שטערונגען. די צוגערייזטע יודען אָדער ווי מען רופט זיי דאָ אין בעלגיען מיט דעם אַלגעמיינעם נאָמען „פּאָליאַקען", האָבען שוין פון אַלטע צייטען אַ שם פאַר גוטע מצנער, און דאָס בעלגישע מיידעל איז אַ שטאַרקע בלען'טע אויף אַזאַ זעלטענעם אַרטיקעל און ווענדעט אָן אַלע איהרע קרעפטען און די ווייבערישע „קונץ-שטיק", כדי אַריינכאַפּען אין איהר נעץ דעם יודישען יונגענמאַן. אויפ'ן שדוכים געביט פיהרען אָן די בעלגישע מיידלעך אַ שטאַרקע קאָנקורענץ מיט די יודישע טעכטער.

דער העפטיגער „יאַגד אויף חתנים" קומט פאָר אין די בעל הביתי'שע קרייזען. ביי די יודישע אַרבייטער געהט אָן די זאַך מעהר פשוט, און קיין הייראַטס-קריזיס עקזיסטירט ביי זיי נישט. דער גרעסטער טייל פון זיי נעהמען אַראָפּ זייערע כלות פון דער היים, נאָכדעם ווי מען הויבט אָן צו פערדינען און אָפּשפּאָרען געלד. אַגב געפינט זיך אין בעלגיען אַ היפּשע צאָהל יודישע אַרבייטער-מיידלעך, וועלכע זענען אויך דאָ נישט לאַנג אָנגעקומען, און צווישען זיי ווערט זעהר אָפט געשלאָסען שדוכים.

עס פּאַסירט אָפט, אַז אַ יודישער יונגערמאַן, נאָכדעם ווי ער האָט אַ געוויסע צייט פערקעהרט מיט אַ בעלגיש מיידעל, פערבענקט ער זיך פּלוצלונג נאָך אַ יודישקע און לאָזט זיך ברענגען אַ כלה פון זיינע מקומות אָדער בעט איינעם פון זיינע חברים צו ברענגען זיין שוועסטער, כדי חתונה צו האָבען.

אין די בעל-הבתי'שע קרייזען אָבער פאָדערט אַ בחור אין בעלגיען אַ גרויסען נדן. ביי איהם איז די הייראַט בלויז אַ מיטעל צו ווערען אויפגעריכט. עס איז שווער אַלזאָ אַ יודישען בעל-הבית צו טון אַ שידוך מיט זיינע טעכטער, ווי געראָטען זיי זאָלען נישט זיין, אויב זיי האָבען נישט די נויטיגע געלד-מיטלען.

אַט דערפון קומט די פערצווייפעלטע לאַגע פון די יידישע עלטערען.

אויב די יודישע מיידלעך אין בעלגיען האָבען נישט קיין ערפאָלג ביי די יודישע יונגעלייט, האָבען זיי מעהר מזל ביי די בעלגיער.

שוין אַ לענגערע צייט ווי די יודישע מיידלעך, אַט די שעהנע שוואַרץ-חנ'עוודיגע „פּאָלאַנען" (פּאָלאַטשקעס) ציהען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון די בעלגישע יוגענד. דער בעלגישער יונגערמאַן האָט מעהרערע געלעגענהייטען צו טרעפען זיך מיט יודישקעס.

זייענדיג אָפּגעריסען פון אַ יודישע סביבה און אויסגעמיטען פון יודישע יונגעלייט, איז דאָס מיידעל געצוואונגען צו זוכען אַ צושטרייאונג און אַ צייט פערטרייב ערגעץ אַנדערש. זי בעזוכט בעלגישע געזעלשאַפטען, וואו זי איז שטענדיג ווילקאָמען און פיהלט זיך דאָרט גאַנץ היימיש. אַזוי ווי זי איז אַמייסטען נאָך דערצו אינטעליגענט און פערשטענדליך שפּילט זי דאָרט אַ וויכטיגע ראָל, און מען רעכענט זיך מיט איהר.

דאָס אַלעס געפעהלט דעם בעלגיער, פאַר וועמען דאָס יודישע מיידעל איז אַ נייער טיפּ פון אַ פרוי, וואָס איז בעהאַוונט אין פערשידענע פראַגען און איינצייטיג פול מיט ווייבערישען רייץ און חן. ער האַלט אין איין ענטדעקען אין איהר אַלץ נייע און נייע מעלות. זיינע סימפּאַטיעס צו איהר צוואַקסען זיך. דאָס מיידעל קען אויך נישט בלייבען גלייכגילטיג און עס ענטוויקעלט זיך צווישען דעם יונגען פּאָרעל אַ ליבע.

דאָ אָבער ענטשטעהט אין איהר גאַנצער גרויזאַמקייט די פראַגע וועגען הייראַטען.

די יודישע עלטערען וועלען קיינמאָל נישט דערלאָזען, אַז זייער טאָכטער זאָל הייראַטען מיט אַ קריסט, כאָטש די חתונה קומט פאָר געזעצליך אין שטאָט-הויז. דאָס פיהרט צו ביטערע טראַגעדיעס און דאָס קינד מוז מיט איהר גליק פערשאַפען אומגליק איהרע טאַטע-מאַמע. פיל אַזעלכע טרויעריגע פאַקטען זענען פאָרגעקומען און נישט איין פאַמיליע איז צובראָכען געוואָרען.

איצט איז אָבער צו בעמערקען גאָר אַ נייע ערשיינונג. די בעקאַנטשאַפטען צווישען בעלגיער און יודישע טעכטער האָבען זיך פערענדיגט דוקא אויפ'ן בעסטען אופן:

די בעלגישע יונגעלייט, וועלכע האָבען זיך פערליבט אין יודישע מיידלעך האָבען זיך מגייר געווען, זיך געלאָזט מל זיין און זיי זענען געוואָרען פרומע און כשר'ע יידען.

עס ווייזט אויס, אַז זייער ליבע צו די יודישע טעכטער איז באמת שטאַרק און אויפריכטיג, ווען נישט וואָלטען זיי זיך נישט אונטערגעוואָרפען די אַלע צרות און פיזישע ליידען, וואָס אַ קריסט דאַרף אויסשטעהען ביז ער ווערט אַ יוד.

דאָס איז נישט קיין איינצעלנער פאַל אָדער אַן'אויסנאַהם, נאָר עס איז געוואָרען אַן'אָפטע געשעהעניש ביי די בעלגישע רבנים.

ד ר נ. ק—ן.

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

(36

— פון מיין זייט איז עס אַלץ. איינעם פון מיינע קאָלעגען איז אָבער געלונגען פעסטצושטעלען פון די רעד פון צוויי פּאָליציאַנטען, אַז דער פערשוין מיט'ן העבאָן-שטעקען און זילבערן-הענטעל איז אויסגעשטיגען אויף דער סטאַציע אויטעל פאַר צוועלף אַ זייגער אין דער נאַכט, ווען די ביידע פּאָווילס זענען דער'הרג'עט געוואָרען. איהר דערמאָנט זיך אודאי, אַז אין דערזעלבער צייט איז די פרוי פּאָוויל געווען אין יענער געגענד, און אַז דער מאָרד איז געשעהן עטליכע מינוט פאַר צוועלף, איך דרינג דערפון...

— גענוג, אַלעקסאַנדער, מאַך פיס.

— וואָס הייסט? מיר'ן זיך שוין מעהר נישט זעהן?

— מיר'ן זיך יאָ זעהן. מיר'ן זיך טרעפען לע'ם דער וואוינונג פון דעם געהיימניספולען אונבעקאַנטען.

— ס'אַרט אומבעקאַנטען?

— דעם שותף פון מאַריאַ-אַננאַ פּאָוויל.

— מיר ווייסען דאָך נישט זיין איצטיגען אַדרעס...

— וואָס הייסט, דו האָסט דאָך מיר אַליין געגעבען: בולוואַר רישאַרד-וואַלאַק נומער 8. געה שוין און מאַך נישט אַזאַ באַרישע העויה.

זאָגענדיג עס האָט פערענאַ אַרויסגעשטופּט דעם סערזשאַנט אינדרויסען, און אין אַ פּאָר מינוט שפּעטער איז ער אַליין אַרויס, ווי געוועהנליך, לעצטענס, אין דער בעגלייטונג פון פּאָליציי-אַגענטען.

צום גליק איז איהם געלונגען צו פּטור ווערען פון זיי אין וועג.

ער האָט זיך אַריינגעזעצט אין אַן'אויטאָ און געהייסען זיך אוועקפיהרען אין נויל.

ער האָט זיך אַרויסגעזעצט נאָהענט פון בולוואַר רישאַרד-וואַלאַק, און איז אַוועק אויפ'ן אָפּגעשטימטען אָרט.

מאַזע האָט שוין אויף איהם געוואַרט לע'ם אַ שמאָלען דריי-שטאָקיגען הויז, וואָס איז געשטאַנען אין דער טיף פון אַ הויף, וועלכער איז געווען אַרומגערינגעלט פון שכנות'דיגע בנינים.

— צי איז עס געוויס נומער אַכט — האָט דאָן לואי אַ פרעג געטון.

— יאָ, שעף, אָבער איך בעט אייך, איהר זאָלט מיר אויפהערען...

— וואַרט, לאָז מיר נאָר אָפּעטעמען.

ער האָט עטליכע מאָל אַ ציה געטון די לופט.

— ס'אַרט מחיה עס איז אָנהויבען אויפסניי עפּיס צו טון, און קענען סוף כל סוף נעהמען זיך צו די פערשאָלטענע באַנדיטען.

נעהמענדיג מאַזע'ן אונטער'ן האַנד, האָט ער איהם געזאָגט:

— וואָלסט געוואָלט וויסען, אַלעקסאַנדער, פון וואַנען איך האָב דעם אַדרעס? אַלזאָ, הער און לערן זיך: אויב עמיצער קלייבט אויס געוויסע אותיות פאַר זיין קאָרעספּאָנדענץ, מאַכט ער עס נישט סתם אין דער וועלט אַריין, נאָר ער קלייבט אויס אַזעלכע אותיות, וועלכע זאָלען קאָנען, האָבענדיג אַ געוויסע בעדייטונג, פערלייכטערען דעם קאָרעספּאָנדענט זיי צו געדענקען.

— ובכן, אין דעם פאַל?

— אין דעם פאַל, מיין ליבער בחור, מוז אַ מענש, וועלכער קאָן די דאָזיגע געגענד פונקט, ווי איך, ווענדען זיין אויפמערקזאַמקייט אויף די אותיות B. R. W., וואָס בעדייט וואַהרשיינליך, בולוואַר רישאַרד-וואַלאַך...

רעדענדיג אַזוי מיט'ן סערזשאַנט, האָט דאָן לואי גלייכצייטיג בעטראַכט דאָס הויז, געגען וועלכען זיי זענען געשטאַנען.

פלוצים האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אַז ער הערט עפּיס אַ רויש, ווי מ'וואָלט צוגעמאַכט אַ טיר.

אויפ'ן הויף האָבען זיך דערהערט שריט, וואָס האָבען זיך דערנעהנטערט צו די שטאַכייטען.

אין אַ ווייל אַרום האָט אַ גרילץ געטון אַ שליסעל אין שלאָס פון דער פורטקע, און ס'האָט זיך בעוויזען עפּיס אַ געשטאַלט אין פולען שיין פון לאַמטער.

— צום טייוועל! האָט מאַזע אַ ברום געטון — דאָס איז ער!

— דאַכט זיך, אַז ער...

— דאָס איז ער, שעף! גיט אַ קוק אויף דעם שוואַרצען שטעקען מיט דעם בלישטשענדיגען הענטעל... און די ברילען... די באָרד... ס'איז זיכער ער!

— בערוהיג זיך, און לאָמיר איהם נאָכגעהן.

דער געהיימניספולער פערשוין איז אַדורך די גאַס און זיך פערקירעוועט אין בולוואַר מעיאָ.

ער איז געגאַנגען גאַנץ שנעל מיט אַ הויך-אויפגעהויבענעם קאָפּ, דרעהענדיג מיט'ן שטעקעלע אין דער לופטען.

(פאָרטזעצונג קומט).

יוגענדליכע ארבייטער

בעעהרען דעם אנדענק פון בער באראכאוו.

פרייטאג אין אָוונד איז פאָרגעקומען א גרויסע יוגענד־אקאדעמיע אין זאַל „קאָלאָסעאום“ געווידמעט דעם 10-טען יאָהרצייט פון בער באָראָכאָוו.

די אקאדעמיע עפענט דער ה' אביגדור זילבערבערג אין נאָמען פון דער לאָדזער פועלי-ציוניסטישע יוגענד. מיט א פייערליכער רעדע טרעט ארויס ה' יעקב פעטערזייל (וואַרשאָ).

נאָך פעטערזיילס-רעדע פיהרט אויס דער סימפאָנישער אָרקעסטער די „שבועה“, „יוגענד-שבועה“, „אינטערנאציאָנאַל“ א. אנד. דער כאָר ביי דער געז. „אָוונט-קורסען פאר ארבייטער“ אונטער דער לייטונג פון ה' צעסוואן זינגט די באָראָכאָוו-עלעגיע און אנדערע ארבייטער-לידער און ס'לייענען זייערע ווערק און דעקלאַמירען געדיכטען פון מ. ל. האלפערן די היגע יונגע דיכטער מישע העלמאַן און מ. בערשלינג.

א שטוב אהן פענסטער,

אדער די נקמה פון בעלי־הבתים.

(—) צו אונז אין רעדאקציע האט זיך געמאָלדען א געוויסע מינדעל ברייטבארד (וועסאָלא 15) און דערצעהלט פאָלגענדעס:

אין דער שטוב, וואו זי וואוינט, האט געפעהלט א פענסטער. זי האט לאנג געבעטען די הויז-ווירטען הערש מאָטעל און חיים פאצערקאָווסקי וועגען אריינשטעלען דאָס פענסטער, ווייל מ'ווערט געפרוירען אין שטוב און די קינדער זענען קראנק געוואָרען פון קעלט.

די בעלי-הבתים האָבען געענטפערט: „וועט איהר געפרוירען ווערען, וועט מען די שטוב פערדינגען אנדערע“.

די לאָקאטאָרין האט בעשלאָסען צו מעלדען וועגען דעם א קאָמיסיע אין מאַגיסטראַט, וועלכע האט בעקוקט די שטוב, האט פערפליכטעט די בעלי-הבתים באַלד אריינצושטעלען דאָס פענסטער.

די בעלי-הבתים האָבען דעריבער בעשלאָסען נקמה צו נעהמען אין דער לאָקאטאָרקע.

שבת-צו-נאַכטס זענען מאָטעל און ח. פאצערקאָוויטש מיט זייער הויז-געזונד בעפאַלען די פרוי ברייטבאַרד און שטארק צושלאָגען איהר און איהר יונגעל.

Dr. RÓŻANER

ספעציאַליסט פאר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.

היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע

Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.

נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4

וואַרטע-זאַל פאר פרויען.

Dr. RACHELA LEWI

ספעצ. פאר קינדער-קראַנקהייטען

פאַנסקאַ 24, טעל. 42-72

נעמט אָן פון 1 ביז 3 נאָכמיטאָג.

אַ סעקרעטאר-אַ גאַנצער שמעלקי

ער פיהרט זיך אויף גאר „היימיש“ אין דער באַנק.

(§) פרייטאָג איז אין לאָסק ענטדעקט געוואָרען א שווינדעל אין דער דאָרטיגער קאָאָפעראַטיוון-באַנק. דער סעקרעטאַר בזשעזשינסקי, א זוהן פון א דאָרטיגען אָנגעזעהנעם גביר, האט פערכאַפּט 11.000 זל. און איז פערשוואונדען געוואָרען. דער ענין איז איבערגעגעבען געוואָרען דער פראָקוראַטור. ווי מ'טיילט איצט מיט האָט דער קאָאָפעראַטיוון-פערבאַנד פערלאַנגט פון דער פערוואַלטונג, אַז זי זאָל דעקען די פעהלענדע סומע, ווייל זי איז פעראַנטוואָרטליך פאר'ן סעקרעטאַר.

א שרפה אין וואָלבאָרזש.

ס'איז אפגעברענט געוואָרען די שוהל און די מקוה.

א געקומענער פון וואָלבאָרזש גיט אונז איבער, אַז אין דעם דאָזיגען שטעטעל איז פאָריגען דאָנערשטאָג, 6 א זייגער אינדערפריה, פון אַן אומבעוואוסטער סיבה, אויסגעבראָכען א גרויסע שרפה.

ס'איז פולשטענדיג אָבגעברענט געוואָרען די שוהל און די מקוה.

די קריסטליכע פייערלעשער האָבען נישט געוואָלט לעשען די דאָזיגע שרפה.

עס האָט זיך געשאפען א קאָמיטעט אויף אויפצובויען די שוהל און די מקוה.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראָדערזאָהן, ל. בראַנט, ח. י. בזשוזשטאָווסקי, ב. זינגער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאָלקסבלאַט“, פראָדוציר-קאָאָפעראַטיוו מיט פאַי-האַפטונג.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט

אַנאַליזען פון קאַל, אורין, בלוט א. א. וו.

אורין-אַנאַליז — 4 זל.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 20 grudnia 1927 r.

Wesoły dramat w 8 akt.

PAT i PATACHON

JAKO WŁADCY (PODPORY TRONU)

NAD PROGRAM aktualny film p. t.:

Marszał. Piłsudski w Genewie

Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4 pp.

Następny program: „METROPOLIS" od 1-go stycznia

Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr.
dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאַליסטען

אין ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערען קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1 2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 הוין זונ.
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	1-11½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	5-4 זונ. 1—2
ד"ר ווייסבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-טעכניקאַליגע, בעליכטונגען, קראָנען, פאָמבען א. א. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפ (פאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען. פאר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען. קוואַרץ-לאַמפע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאר שטאַמלער. אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

א דרוקער

ווערט געזוכט

אין דער דרוקעריי פון שוואַרץ, פּאָלודניאָוואַ 17.

257

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.

רוקענביינער - פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, רעוומאַטיזם, ארטריטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט ארויסגעגעבן א צייגניש. עמפפאַנג פון 3—5 נאָכמ.

Dr. Med.

J. PIK

Wólczańska 57, tel. 23-77

parter

ספּיכאָטעראַפּיע און גייסטיג-נערוועזע ליידען.

66

פון 12 — 1 און 5 — 7 אָוו.

לעטשניצע פרייזען.

אַכטונג, ה"ה פריזיערס!

קעלניש בלומען-וואַסערן	נור 3.60 א קילאָ
וועזשעטאַל	„ 3.00 „
פיקסין צום ראַזירען	„ 7.75 „
ברילאַנטין	„ 3.60 „
פראַנצויזישער לאַקיר	„ 45 גר. א דעקאַ

עמפפעהלט די פערפומעריע

J. DRUKIER

11 ZAWADZKA 11.

פאר אנגראָסיסטען—ראַבאַט.

Dr. med. A. MAZUR

אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א. אַז. וו.)

האָט זיך איבערציגען פון נאַרוטאָוויטש 44

אויף ווסכאַדנאַ 65, טעל. 66-01

(איינגאַנג אויך דורך פעטריקאָווער 46).

נעהמט אָן פון 11³⁰—12³⁰ און פון 3—5 נאָכמ.

770

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!

בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעוועהטאָגטע ענינים, זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאָוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעט וועגען דירה אינאָרזשאָנד-ראָזיעמטשי און אין אלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען-אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפּראַכען.

ספעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ, פעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52.

א קונסט-פאָטאָגראַפיע

איז א צירונג אין יעדען הויז!

אין מיין איבעראַל באַוואוסטען קונסטפאָטאָגראַפישען אַטעליער ווערען אויסגעפערטיגט אַלערליי אויפנאַהמען אויף פּאָסטקאַרטען, פאָרטרעטען, סאַלאָן-בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאַטען. לויט וואונש א גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע אַמעריקאַנער זיידען-קאַרטען. ס'ווערען אויך געמאַכט אויפנאַמען פאר בעזעלשאַפטען (אָרגאַניזאַציעס). אויף'ן פערלאַנג אויך אויסער'ן אטעליער. צוגענגליכע פּרייזען. גרעסטע אנערקענונגען פון א רייהע לאָדזער פערזענליכקייטען פאר די שעהנע און קונסטלערישע אויספיהרונגען.

מיט אַכטונג קונסט-פאָטאָגראַפישער אַטעליער

„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69

צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגיערזשער 11 טעל. 34-72

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און אין דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 28,

טעלעפאָן 40-26

ספעציאַל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

Dr ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליכט-היילונג אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. HELLER

ספעציאַליסט פאר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען.

2 נאַווראָט 2

נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4 - 8 אָוו. פאר פרויען ספּעציעל פון 4 5 נאָכמיטאָג. פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49 66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי שטשענקעס, גומען, דזשאָנסלעס, צאָהן-פיסטולעס א.אַ.וו. נעמט אָן פון 1½—5 זונטאָג און יום-טוב פון 10 12

די פערוואַלטונג פון קלוב פון יודישען פרויען-פערבאַנד „וויזאָ“ אלעע קאָשטשושקי 21.

הײנט, דעם 2 יאַנואַר 1928, 830 אָוו. קומט פאָר

א פאָרלעזונג

פון וולאַדימיר

זשאַבאָטינסקי

א. ד. ט. „די פרוי און איהר אַנטייל אין מלוכה-לעבען“.

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען זענען צו בעקומען אין פעראיינס-קלוב פון 5 א זייגער נאָכמיטאָג.

Przeproszenie.

My niżej podpisani przepraszamy publicznie p.

SALKA EPSZTAJNA

za nieprzyjemności, urządzone przez nas przeciwko niemu w miesiącu Listopadzie 1927 r. i zapewniamy, iż coś podobnego więcej nie zajdzie.

Z poważaniem

B. Bauman i S. Lessman.

999

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכט-קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אלע ארט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-ארצט	10—2 נמ.
ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-ארצט	6—7

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman